

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 3112

Delovanje Jugoslovenskega učiteljskega udruženja sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Tajniško poročilo za poslovno leto 1933/34

Pričujoče poročilo kaže okvirno sliko organizacijskega dela in stremeljenja v preteklem upravnem letu. Poročilo navaja le načelna, za ves stan važna vprašanja in opušča vse drobne zvede tako z ozirom na čas kakor na prostor. Omenjam le, da je tekom leta iskalo raznih informacij tudi veliko število članstva osebno. Dopisovanje med sekcijo in člani se je vršilo v načelnih zadevah potom sres. društev, v manj važnih vprašanjih pa tudi neposredno. Ta način dopisovanja, ki v načelu ni dober, ker izgubijo sreska društva pregled o željah in potrebah članov, je uvedla sekcija le radi izgubljenih poštinskih prostosti.

Vsa zadržana leta delo organizacije trajno narašča. Opravilni zapisnik izkazuje 3183 števil napram 2700 v lanskem letu. Delo se množi, ker potrebuje članstvo čimdalje večje opore od svoje stanovske organizacije. Večji obseg dela pa je tudi direktna posledica danes vladajočih izredno težkih razmer. Vodstvo v polni zavesti svoje odgovornosti do organizacije ni opustilo nobenega ukrepa, od katerega je pričakovati koristi za stan in šolo. Največjo pozornost je posvečalo vsem načelnim vprašanjem in je stremelo predvsem za dosego čim večjih dobrin za učiteljstvo. Spriču današnjih težkih gospodarskih prilik uspehi dela niso v nikakerm razmerju s prizadevanjem sekcije. Glede ureditve pravnih zahtev učiteljstva pa smo storili brez dvoma korak naprej. Četudi danes še ni vidnih uspehov, smo vendar pripravili teren s tem, da smo dovoljno informirali na vseh mestih počeni od sreza do ministrstva vse odločujoče osebnosti o utemeljenosti svojih zahtev za pravno in moralno zaščito. Zaščito članstva smo izvedli do skrajnih mej.

Ožje vodstvo.

Ožje vodstvo sekcije, sestojече iz v Ljubljani bivajočih članov upravnega odbora, je razmisljalo na sedmih posvetih o splošnih in načelnih organizacijskih zadevah in ukrepih za zboljšanje učit. položaja. Poleg tega je imelo tudi več sestankov, h katerim so bili pritegnjeni tudi ožji sodelavci in člani odsekov sekcije. O vseh važnih zadevah je obveščalo vsa sreska društva in člane upravnega in nadzornega odbora. S svojimi edinicami in člani upravnega in nadzornega odbora je bilo vodstvo sekcije v najtesnejšem kontaktu.

Upravni odbor.

Upravni odbor sekcije je imel v preteklem letu 3 seje, dve od teh skupno z nadzornim odborom. Prva seja se je vršila 18. avgusta 1933. Druga skupna seja je bila 3. septembra. Obravnavala je izključno razmere, ki so nastale v organizaciji po zadnji glavni skupščini. Rezultat seje je komunikacija, ki je bil predložen zboru predsednikov 24. septembra 1933 v Celju. O seji je prinesel informativno poročilo »Učit. tovariš«. Na tretji seji 17. junija 1934 je razpravljala upravni odbor o aktualnih načelnih zadevah, določil pa je tudi dan in dnevni red za skupščino.

Zborovanje društvenih predsednikov.

V preteklem letu je sklicala sekcija dvakrat predsednike sres. društev na zborovanje. Na obeh predsedniških zborih sta prisostvovala tudi upravni in nadzorni odbor. Prvi predsedniški zbor se je vršil 24. septembra 1933 v Celju z asanacijo razmer v JUU kot glavno točko dnevnega reda. Predsedniki so soglasno odobrili in sprejeli komunikacijo upravnega odbora. Sprejetih je bilo tudi več drugih važnih sklepov, med drugimi sklep glede tiska »Našega roda« in delovni program za leto 1933/34.

Drugi predsedniški zbor je bil 14. januarja 1934. Tudi ta zbor je razmisljal vprašanja ureditve razmer v stanovski organizaciji in je v celoti odobril stališče, ki ga je skupno s sedmimi drugimi sekcijami zavzela naša sekcija na sestanku predsednikov sekcij v Beogradu 15. decembra 1933.

O poteku obeh predsedniških zborih je poročalo stanovsko glasilo.

Sreska društva.

V upravnem letu 1932/33 je imela sekcija 33 sreskih društev. Že leta 1931. po izvršeni formaciji sreskih društev na osnovi novih pravil pa se je pojavila med učiteljstvom škofjeloškega sodnega okraja, pripadajočega teritoriju sres. učit. društva v Kranju, želja, da si radi neugodnih terenskih razmer, ki so ovirale oddaljenost članom udeležbo na društvenih zborovanjih in ker so dobili svojega nadzornika, osnuje svoje lastno društvo s sedežem v Škofji Loki. Sekcija je upoštevala upravičene razloge in je že tedaj pristala na ustanovitev novega društva. Zaradi raznih vzrokov se je ustanovitev zavlekla in se je učiteljstvo škofjeloškega sodnega okraja od

kranjskega učiteljskega društva odcepilo šele v upravnem letu 1933/34. Ustanovni občni zbor se je vršil v navzočnosti predsednika sekcije in predsednika kranjskega sreskega učit. društva v Škofji Loki dne 2. decembra 1933 ter šteje sekcija od tega dne 34 sreska društva. Naše novo društvo vzorno deluje in so pristopili vanj tudi učitelji, ki do njegove ustanovitve spriču oddaljenosti svojega službenega kraja od društvenega središča, ki jim je skoraj onemogočala sodelovanje v društvenem življenju, niso bili člani JUU. Z vsemi društvi je bila sekcija v živahnem medsebojnem kontaktu. Odnosaji med društvi in sekcijo so bili razven v enem primeru, na katerega smo opozorili vsa društva z obširno okrožnico šte. 2422 z dne 25. aprila t. l., najlepši. Tudi razmerje med sekcijo in tem društvom pa se je uredilo in so nesoglasja izravnana. Sreska društva so se v polni meri zavedala, da je treba sekciji pri delu za izboljšanje načelnih zadev najjačje opore in so v svojem delokrogu točno in vestno vršila vse akcije, v katerih je apelirala sekcija na njihovo sodelovanje.

O položaju v organizaciji in o svojem delu je obveščala sekcija društva in članstvo z okrožnicami, kakor tudi z objavami v stanovskem glasilu. Vseh okrožnic je razposlala sekcija 82, od teh na sreska društva 58. Druge okrožnice so bile razposlane na sekcije JUU in člane našega sekcijskega upravnega in nadzornega odbora, na narodne predstavnike in drugam. Včlanjenih je v društvi skupno 3260 učiteljev in učiteljic. Kakor je razvidno iz tabele, je članstvo v preteklem letu padlo za 21. Vzrok padca v splošnem sekciji ni znan, poznanih ji je le par primerov, ko so motivirale članice svoj izstop z redukcijami drag. doklad. Ta motivacija pa nam kaže, da so med našim članstvom še vedno taki, ki ne poznajo težkoč, s katerimi se morajo danes boriti vse stanovske organizacije, ki ne poznajo in ne upoštevaajo današnjih izrednih razmer in iščejo zato za vsako stvar krivca le v svoji stanovski organizaciji. Mesto da bi se ravno radi teh razmer ti člani še tesneje oklenili organizacije in ustvarjali s tem boljše predpogoje za uspešno delo, jo razkrajajo, ker sejejo s svojimi izjavami, grožnjami za izstop in z izstopom nezaupanje v organizacijo in malodušje med članstvom.

I.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Članov l. 1933	Članov l. 1934	+	-
1	Brežice	108	101	-	7
2	Celje	197	189	-	8
3	Črnomelj-Metlika	64	71	7	-
4	Dolnja Lendava	86	75	-	11
5	Dravograd	93	85	-	8
6	Gornji grad	37	42	5	-
7	Kamnik	124	129	5	-
8	Kočevje	127	129	2	-
9	Konjice	62	59	-	3
10	Kozje	46	50	4	-
11	Kranj	129	96	-	33
12	Krško	136	105	-	31
13	Laško	136	138	2	-
14	Litija	127	123	-	4
15	Ljubljana-mesto	196	204	8	-
16	Ljubljana-okol. vzh. del	118	126	8	-
17	Ljubljana-okol. zah. del	135	140	5	-
18	Ljutomer	114	111	-	3
19	Logatec	103	107	4	-
20	Maribor-mesto	85	73	-	12
21	Maribor-desni breg	104	105	1	-
22	Maribor-levi breg	82	84	2	-
23	Murska Sobota	134	135	1	-
24	Novo mesto	93	98	5	-
25	Ormož	59	58	-	1
26	Ptuj	147	139	-	8
27	Radovljica	118	122	4	-
28	Slovenjgradec	44	45	1	-
29	Slovenska Bistrica	67	64	-	3
30	Sv. Lenart	45	41	-	4
31	Škofja Loka	-	64	-	-
32	Šmarje-Rogatec	79	78	-	1
33	Šoštanj	52	48	-	4
34	Žužemberk	34	26	-	8
Skupaj		3281	3260	64	149

Razpredelnica II. kaže, da eno s. u. društvo ni poslalo podatkov, zato je slika nepopolna. 33 s. u. društev je imelo 164 zborovanj, na katerih sta bili 142 predavanj. Povprečni obisk se je dvignil napram lanskemu letu od 65 na 67%. Najlepsi povprečni obisk izkazuje s. u. dr. Šoštanj 90%, najslabšega pa s. u. društvo Ljubljana mesto s 46%.

II.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Število članov	Zborovanj udelež. v %	Število zborovanj	Število predavanj
1	Brežice	101	49	5	4
2	Celje	189	82	5	5
3	Črnomelj-Metlika	71	ni posl. podatkov		
4	Dolnja Lendava	75	60	6	6
5	Dravograd	85	50	5	5
6	Gornji grad	42	71	5	5
7	Kamnik	129	65	7	7
8	Kočevje	129	53	5	4
9	Konjice	59	78	5	4
10	Kozje	50	71	5	5
11	Kranj	96	68	4	3
12	Krško	105	57	3	2
13	Laško	138	56	5	3
14	Litija	123	67	6	5
15	Ljubljana-mesto	204	46	5	5
16	Ljubljana-okol. vzh. del	126	75	5	5
17	Ljubljana-okol. zah. del	140	82	6	6
18	Ljutomer	111	56	5	4
19	Logatec	107	56	3	2
20	Maribor-mesto	73	68	5	4
21	Maribor-desni breg	105	73	6	4
22	Maribor-levi breg	84	82	5	5
23	Murska Sobota	135	58	4	5
24	Novo mesto	98	69	5	5
25	Ormož	58	64	5	4
26	Ptuj	139	68	7	5
27	Radovljica	122	70	6	6
28	Slovenjgradec	45	77	5	5
29	Slovenska Bistrica	64	84	5	5
30	Sv. Lenart	41	56	5	2
31	Škofja Loka	64	73	3	3
32	Šmarje-Rogatec	78	49	4	4
33	Šoštanj	48	90	5	1
34	Žužemberk	26	80	4	4
Skupaj		3260	67	164	142

Neorganizirano učiteljstvo.

Sekcija skuša že vsa leta dognati točno število neorganiziranega učiteljstva v dravski banovini. Leto za letom zato naproša, naj sreska društva istočasno s članskim izkazom dostavijo tudi izkaz neorganiziranih učiteljev in navedejo tudi vzroke neorganiziranja. Ker je mogoče podatki zanesljivo sliko o tem le tedaj, ako razpolaga sekcija s podatki vseh društev, je naprosila za odgovor tudi ona, na čijih teritoriju je organizirano vse učiteljstvo. Če tudi je uspeh našega apela na društva letos boljši kakor prejšnja leta, še vedno ne moremo v tem pogledu podati točne slike. Lani nam je poslalo podatke od 33 le 13 društev, ki izkazujejo skupno 184 neorganiziranih učiteljev in učiteljic. Letos je odgovorilo sekciji 21 društvo. V treh društvih: Maribor I. breg, Slovenjgradec in Šoštanj je organizirano vse učiteljstvo. Na področju ostalih 18 društev znaša skupno število neorganiziranih učiteljev 262.

Delo sekcije.

Največjo važnost in vse svoje sile je polagala sekcija v preteklem upravnem letu ureditvi najbolj perečih vprašanj učiteljskega stanu t. j. zopetni zakonitvi učiteljske stalnosti, preureditvi razpisa in oddaje službenih mest in izpremembi disciplinskega postopka. Vse delo vodstva sekcije je bilo osredotočeno na teh treh vprašanjih in je za čim aktivnejše sodelovanje vsega članstva za dosego zastavljenega cilja organizirala tudi pri sreskih društvih najširšo akcijo. Predloge projekta za izpremembe in dopolnitve v zakonu o narodnih šolah, ki so izšli 13. julija 1933 kot priloga I. štev. Učiteljskega tovariša, je izdelala naša sekcija. Predložila jih je glavnemu odboru JUU, ta pa jih je po odobritvi predložil skupno s posebnim proglasom kot zahtevo vsega učiteljskega stanu v državni merodajnim krogom v Beogradu. Isto so storile vse sekcije v državi na svojem območju in vsa naša sreska društva, ki so določila posebne deputacije in predala zahteve učiteljstva osebno narodnim poslancem, sreskim načelnikom in predsednikom sreskih odborov politične stranke. Pri akciji celotnega udruženja za realizacijo največjih težav učiteljskega stanu je naša sekcija iniciativno sodelovala tako v idejnem kakor organizatoričnem oziru. Na nujnost potrebe uvedbe učiteljske stalnosti, izpremembe razpisa in oddaje službenih mest in izpremembe disciplinskega postopka pa je opozarjala sekcija po svojih zastopnikih tudi osebno vse odločujoče uradne osebe kakor tudi politične voditelje tako v banovini kakor v Beogradu. Še posebej pa je poudarjala nuj-

nost tudi v svojih predstavkah za osebno zaščito članstva, ki jih je pošiljala na vsa odločujoča mesta.

Stalnost učiteljstva

je in ostane končni cilj našega dela. Vrnitev stalnosti ni le v interesu učiteljskega stanu, marveč je v še večjem interesu razvoja naše narodne šole. Naša zahteva po stalnosti ne le v službi, ki smo jo izgubili v decembru 1932 s tem, da je narodna skupščina sprejela predlog o avtentičnem tolmačenju § 110. urad. zakona, kateri govori o prestanku službe, marveč po stalnosti na mestu, ni utemeljena zgolj s stanovskega, marveč istočasno tudi s čisto šolskega in narodno prosvetnega stališča, ker je stalnost na mestu najelementarnejši predpogoj za napredek šole in za uspešno delo učitelja med narodom.

Naše težnje

po izpremembi razpisa službenih mest, nastavljanja in premeščanja.

V zakonu o narodnih šolah navedene določbe so pokazale v teku let vse svoje hibe. Splošen letni razpis se v praksi ni obnesel. Vsa boljša med letom izpraznjena mesta se oddajajo takoj in se razpisujejo po pretežni večini le slabša mesta. Oddaja boljših mest se vrši brez vsake konkurence, kjer naj bi odločala kvalifikacija in socialne razmere prosilca, marveč se oddajajo po posredovanju lajskih krogov po čisto drugih in osebnih vidikih. Zato se dogaja, da pridejo na boljša mesta ljudje, ki niti ne izpolnjujejo pogojev, katere zahteva za tako mesto zakon, dočim učitelj z najboljšo kvalifikacijo in številnimi družinami ne morejo nikamor in vlagajo leto za leto brez vsakega uspeha prošnje za premešitev v kraj, kjer bi jim bilo mogoče izsolati svoje otroke. Umevno je, da vzbujajo tak način oddaje mest pri učiteljstvu zagrenjen odpor in je upravičena njegova zahteva, naj se razpisujejo vsa mesta. Na težke posledice te prakse, radi katere trpe zlasti učitelji družinski očetje in matere in vsi starejši učitelji sploh, je sekcija opetovano ustno in pismeno opozarjala merodajne činitele in ob vsaki priliki prikazovala nujnost, da se mesta med šolskim letom ne oddajajo, marveč čakajo na razpis. Da pa bi delo na taki šoli v primeru izpraznitve večih mest ne trpelo, naj bi si pomagala uprava začasno z dodelitvami po potrebi službe, vendar naj ostanejo ti učitelji v staležu v kraju, ki so ga dobili po razpisu.

Enkratni letni razpis pa ima še druge hibe. Po določbah zakona bi moral biti razpored gotov do 15. avgusta vsakega leta, premeščeni učitelji pa bi morali biti na svojih mestih do 25. avgusta. Izkušnja pa je pokazala, da tega ni mogoče izvesti in da učitelj v začetku leta ne ve, ali bo ostal na starem mestu, ali bo postavljen na mesto, za katero je zaprosil. Tako je na jesen na nekaterih šolah preveč učiteljstva, dočim ga na drugih primanjkuje.

Zato bi bilo v samem interesu uspeha na narodni šoli izvesti razpis in oddajo službenih mest tako, da se vsa izpraznjena mesta takoj razpisujejo.

Razpisi naj se objavljajo mesečno v »Službenih novinah« in »Službenem listu«. V razpisu naj bi bila upravičena mesta posebej označena. Za oddajo razpisanih mest naj se ustanove pri banknih upravah in pri ministrstvu prosvete posebne komisije, v katerih bo zastopano z dvema članoma tudi učiteljstvo. Vsa razpisana mesta naj se oddajajo takoj. Prosilcu, ki je mesto prejel, naj se po objavi premešitve v »Službenih novinah« takoj izstavi dekret, službo na novem mestu pa naj nastopi šele v teku glavnih počitnic. Z uveljavljenjem tega postopka se ne bo dogajalo, da bi se selili učitelji na svoja nova službena mesta šele pozno jeseni, marveč bo vsakdo pred začetkom šole že na svojem mestu. Sedaj nastajajo po izvršeni razmešitvi na šolah nove vrzeli, ki se izpolnjujejo z dodelitvami, čisto pa tudi s stalnimi premešitvami. Tako učitelj še dolgo po začetku šolskega leta ne pride do rednega dela in otroci ne do rednega pouka. Vse to bi z zakonitvijo našega predloga izostalo.

Podrobneje obravnava to vprašanje predlog projekta za izpremembo in dopolnitev zakona o narodnih šolah, ki so ga prejeli svoječasno vsi naši člani kot prilogo »Učit. tovariša«.

Naj omenim v kratkem tudi letošnje razpise. Sekcija se je trudila za dosego razpisa prav vseh izpraznjenih mest, skušala pa je doseči tudi, da bi bil objavljen razpis tako pravočasno, da bi imelo učiteljstvo dovolj časa, odločiti se za primerno mesto in bi si prosilci lahko mirno oskrbeli vse potrebno. Z ozirom na to, da razpisi še konec maja niso bili objavljeni v »Službenih novinah«, je

naprosila najmerodajnejše činitelje za osebno intervencijo pri g. ministru prosvete, kar se je tudi zgodilo. Po zatrdilu na uradnih mestih so razpisana prav vsa mesta, ki so bila izpraznjena do dne, ko je bil stavljen ministrstvu predlog za razpis. Niso se razpisala le ona mesta, ki so izpolnjena z dodelivami učiteljev, kateri so se na uradno vprašanje prostovoljno izjavili, da zanje zapošajo. Nekatera sreska društva so protestirala pri sekciji proti temu, da v Ljubljani ni razpisano nobeno mesto in pripisujejo celo krivdo organizaciji. Ze na predsedniškem zboru meseca januarja t. l. v Ljubljani je bilo razjasnjeno, da bi v Ljubljani kljub rešitvi prošnji za upokojitev, ki so jih vložili tovariši s polno službeno dobo, ne postalo nobeno mesto prosto in da je stalež učiteljstva popoln, četudi so starejši tovariši na dopustu do upokojitve. Tako stanje je nastalo z uveljavljenjem § 30. fin. zakona za leto 1933./34., zaradi katerega je bilo več vzporednic ukinjenih, šolski upravitelji so izgubili oprostitve poučevanja in so morali v razrede in ravno tako so se morali zaposliti v razredih predmetni učitelji. Največji razlog pa so številne namestitve v prejšnjih letih, ki so se vse vršile brez razpisa in mnoge tudi brez stvarne potrebe. V vsakem konkretnem takem primeru je sekcija intervenirala na merodajnih mestih in opozarjala na nepravilnosti in na zagrenjenost, nerazpoloženje in odpor, ki vlada radi tega med starejšim zaslužnim učiteljstvom, zlasti med učitelji družinskimi očetmi in materami.

Z akcijo, ki jo je organizirala in izvajala, je skušala doseči sekcija tudi

preureditev disciplinskega postopka

za učiteljstvo. Določila zakona o narodnih šolah so tudi v tem pogledu silno pomankljiva in jih je treba po vzorcu disciplinskih predpisov za ostale stroke državnih nameščencev, za katere veljajo določbe uradniškega zakona, izpopolniti tako, da bo učiteljstvo dovoljno zaščiteno pred neosnovanimi obdolžitvami. Za to upravičeno zahtevo učiteljstva se bori stanovska organizacija od uveljavljanja zakona o narodnih šolah, najintenzivnejše delo za izpremembo pa je razvila zlasti v sedanjem času, ko učiteljstvo največ trpi radi pomankljivosti postopka. Ob vsaki priliki, zlasti v vsakem konkretnem zaščitnem primeru je tolmačila stališče učiteljskega stanu na vseh merodajnih mestih in opozorila na nedostanke v pismenih predstavah in tudi ustno, kadarkoli se je zglasilo na kakem takem mestu nje zastopstvo. Učiteljstvo upravičeno pričakuje, da najde za svoje delo vsestransko zaslonbo in zaščito ne le kot štán, marveč tudi kot poedinec. Zaslonba in zaščita morata iti do skrajnih konsekvenc in to v vsakem poedinem primeru. Posebno računa učiteljstvo na to radi tega, ker izvršuje svoje delo kot državni organ in smatra, da se s premalo zaščito učiteljstva v vsakem primeru ruši tudi avtoriteta državne uprave.

Zato so potrebni nujni ukrepi, ki bodo pokazali, da se učiteljstvo lahko zanaša na pomoč in oporo pri svojem težavnem delu. Naša temeljna načela za preureditev disciplinskega postopka so: Predvsem je treba zaščititi učiteljstvo pred zlonamerami in neutemeljenimi obtožbami. Sprejemajo naj se samo obtožbe s podpisi prvotnih iniciatorjev. Anonimne ovadbe naj obveljajo odklanjajo. V vseh primerih, kjer se izkažejo obdolžitve za neosnovane in zlonamerne, naj pokrene banka uprava oz. ministrstvo proti ovaditeljem potrebne mere, da prejmejo zasluženo kazno. Le na ta način se bo čutilo učiteljstvo varno in bo lahko mirno vršilo svoje delo v šoli in izven nje.

Obdolženemu učitelju naj se dovoli vpogled v obtožnico in vse disciplinske spise, kakor ima enako pravico vse drž. uradništvo. Pravico naj ima do preiskave, do razprave in do branilca, kakor določa uradniški zakon za ostale stroke državnih uradnikov. V nobenem primeru naj se ne izvrši ukrep ali izreče kazno, preden učitelj ni bil zaslišan. Disciplinska sredstva naj se uporabljajo postopoma in naj šele izčrpanim kaznim za nerednost sledi druge težje disciplinske kazni. Rzsodba in odločba o kazni naj se z razlogi vred priobči učitelju pismeno, kakor velja to za ostale stroke državnih uradnikov. Tudi učiteljstvu naj se prizna pravica do priziva proti rzsodbi in do obnove postopka. Poleg disciplinskega sodišča pri ministru naj se obnovi tudi banovinska disciplinska sodišča. Le s tako ureditvijo disciplinskega postopka bi bilo učiteljstvo obvarovano in zaščiteno pred neutemeljenimi obtožbami.

Sistemizacija službenih mest.

V maju je imenoval predsednik ministrskega sveta komisijo za izdelavo načrta uredbe o sistemizaciji služb za vse stroke drž. nameščencev. Namen odredbe je, da se točno dožene število vseh mest po strokah in položajih skupinah, v katere so te stroke razporejene in število mest za uradniške pripravnike. Namen odredbe je, da se točno dožene število vseh službenih mest in da se postavijo določene meje tako glede na nove postavitve kakor glede na napredovanja. Da bi izpadla sistemizacija za učiteljstvo čim ugodnejše, je izdelala sekcija poseben predlog in ga dostavila I. O. z naročilom, da zastopa na merodajnih mestih v predlogu določene smernice. Predlog pa je dostavila tudi na druga mesta s prošnjo za izposlovanje upoštevanja pri sestavi uredbe. Glavne točke predloga so: Sistemizacija mest za učitelje narodnih šol naj se izvrši po banovinah, kakor je že sedaj urejeno z drž. proračunom. Ker je po vseh banovinah še mnogo učiteljskih mest nezasedenih in obstoja poleg tega potreba po ustanavljanju in otvarjanju novih šol, razredov in oddelkov, je neobhodno potrebno zvišati

sedanje stanje učiteljstva po vseh skupinah. Zlasti je treba zvišati število mest za pripravnike. Za učiteljstvo narodnih šol, za katero se zahteva daljši študij kot za ostale uradnike, in se mu nalaga poleg dela v šoli še obvezno izvenšolsko delo, naj se določijo večje število mest v V. skupini. Za dosegte te skupine naj se ukinejo pogoji § 258. urad. zak. Določijo naj se, da more učitelj napredovati na prazno mesto v V. skupini brez oziranj na leta starosti, ako je prebil v VI. skupini 3 efektivna leta in znesel njegova povprečna očena v poslednjih treh letih prav dobro.

Upraviteljem narod. šol naj se z uveljavljenjem zakona oz. uredbe o sistemizaciji določijo tudi zvanje in prizna za vršenje upraviteljskih poslov posebna nagrada. Uredi naj se položaj učiteljem na šolah za defektne deca v zmislu svoječasnih zakonskih določil, ki se nanajšajo na nastavnike teh šol. Ravno tako naj se predvidijo določbe za definitivno materialno ureditev nadzorniškega položaja. Učiteljicam žen. ročnih del in veroučiteljem, ki jih je zatekel zakon v službi, naj se določijo zvanje in sistemizira dejanskemu stanju odgovarjajoče število mest v poedinih skupinah.

Zaščita članstva

káže najjasnejše, kao nujno nam je potrebna stalnost in kako pomankljivi so naši disciplinski predpisi, kaže pa nam tudi težke razmere, v katerih mora vršiti svoje delo učitelj na deželi.

Sekcija v polnem obsegu izvaja zaščito članstva po novem pravilniku. Naše zahteve so jasne in upravičene. Ne zahtevamo nič drugega kakor pravičnost in poštenost. Zavedamo se, da v tem pogledu ne simeo popustiti, ker smo na pravem potu. Kdor je kriv, ga ne ščitimo in ne zagovarjamo. Hočemo pa, da se njegova krivda preišče in dokaže. Ne bojimo se strogoti, če vzpostavlja red in je pravična in poštena.

Četudi ne uspemo v vseh primerih, zajezi mo z odporom val, ki bi sicer utegnil postati usoden za stan in šolo. Delo za zaščito je najtežje, najneprijetnejše in nam jemlje tudi obilo časa. Naša stalna zahteva pri vršenju zaščite je bila, naj se anonimne ovadbe ne upošteva. V vseh primerih naj se uvede disciplinska preiskava, pri kateri naj ima obtoženi učitelj vpogled v ovadbo in polno možnost zagovora. Ako preiskava pokaže, da je ovadba neresnična in zlonamerna, naj da prosvetno oblastvo obtoženemu učitelju možnost, da si poišče zadoščeno pred sodiščem. Uprava pa naj tudi sama z vsemi sredstvi zaščiti ugled in avtoriteto učitelja kot drž. organa in naj zlonamerne ovaditelje uradno zasleduje in skrbi, da prejmejo zasluženo kazno. Take primere bi bilo treba javno obravnavati, ker le tedaj bodo prenehale neprestane ovadbe, ako se bo iniciator zavedal, da mora za svoje dejanje odgovarjati tudi pred sodiščem. To načelo bi bilo potrebno izvajati že v interesu uprave same, zakaj z ugledom in avtoriteto vsakega državnega organa se ruši tudi ugled in avtoriteta oblasti.

Zaščitne podatke overjavljajo sreska društva oz. sreski zaščitni odbori. V splošnem postopajo pri tem delu popolnoma objektivno, tako da se sekcija nanje lahko zanesa. V par primerih pa smo prejeli po sreskih društvenih podatke, ki se v teku zaščite niso izkazali za verodostojne. Taki primeri močno kvirajo naše delo in slabe moč naše intervencije. Namerno potrjevanje neresničnih podatkov in prikrievanje stvari, ki bi same po sebi za zaščite ne bile ugodne, ne le da prizadetemu ne more koristiti, marveč je naravnost grobokop za uspešno zaščito sploh. Pri opisu stvarnega položaja in potrjevanju podatkov morajo sreska društva postopati tako nepristransko, da se moremo na njihove navedbe vsak čas popolnoma zanesati.

Vseh zaščitnih primerov je prešla sekcija tekom leta 97, od tega 64 radi že izvršene ali grozeče prenestitve, 5 radi dodelitve, 6 radi upokojitve, 3 radi odpustitve, drugih 7, odklonjena je bila zaščita v 9 primerih. Uspeh zaščite je zelo zadovoljiv. Pri prenestitvah je 41 ugodno rešenih in 20 neuspešnih primerov. V treh primerih je zaščitna akcija še v teku. V vseh petih primerih dodelitve smo uspeli. Za 6 primerov upokojitve je uraden predlog na ministrstvu. Od treh primerov odpusta iz državne službe smo v enem uspeli, za drugega je akcija še v teku, dočim je bila v tretjem primeru reaktivacija odklonjena. Med 7 primeri, navedenimi zgoraj pod nazivom »drugi« so večinoma zahteve po uvedbi disciplinske preiskave in primeri vmešavanja laiških činiteljev in ustanov v učiteljske in šolske zadeve. Od teh je 5 primerov ugodno rešenih, dva primera sta še nrešena. V 9 primerih je bila zaščita odklonjena zaradi vršče se disciplinske preiskave oziroma radi tega, ker je manjkala osnova za uvedbo zaščitnega postopka ter so predlagala odklonitev že tudi sreska društva.

Pravni konzulent.

Na 5 Din prispevek od člana je pristalo 26 od 34 sreskih društev, s čemer je plačilo v fond za pravnega konzulenta v smislu sklepa III. banovinske skupščine za vsa društva obvezno.

Doslej je izvršilo svojo dolžnost le deset društev, ki so prispevala skupno 4960 Din, dočim 24 sreska društva prispevek še dolgoje. Fond se uporablja za načelno zaščito članstva in se iz njega krijejo tudi stroški za zavrtnje tožbe na drž. svet v primerih, kjer ne gre le za izrečno osebno zadevo prizadelega člana, marveč za razčiščenje nekega vprašanja, ki zadeva večjo skupino učiteljstva in ga mora smatrati zato organizacija za svojo načelno zadevo. Dočim je bilo leta 1932./33. več takih načelnih vprašanj, rešljivih le s pritožbo na drž. svet, so bili javljani sekciji letos le 3 primeri, za katere se je zavezala plačati takso, ako bo tožba zavrtna. Tudi

se v tekočem letu članstvo ni obračalo tako pogosto na sekcijo za sestavo pritožb. Iz fonda za pravnega konzulenta je plačala sekcija letos samo nekaj nad 1400 dinarjev. Vodstvo sekcije predlaga skupščini, da fond ostane, vendar letos ni potrebno, da bi članstvo v to svrhu kaj prispevalo. Čim pa bodo sredstva fonda pohajala, bomo ponovno apelirali na članstvo in delegacijo, da se izjavi za nov članski prispevek. Pravilnika, ki ga je dolžna sestaviti sekcija po sklepu III. banovinske skupščine za uporabo fonda, doslej še nisimo predložili v odobritev predsedniškemu zboru, ker je postala slika o odločitvi sreskih društev glede na osnivanje fonda jasna šele tik pred predsedniškim zborom meseca januarja, takrat pa je bilo za sestavo premalo časa. Pravilnik bo predložen prvemu predsedniškemu zboru jeseni.

Dodelitve učiteljstva.

V preteklem šol. letu so se vedno češče ponavljale dodelitve učiteljstva z izrečno opombo v dekretu, ki jemlje prizadetemu pravico do potnih in selitvenih stroškov ter do izplačila dnevnic. Radi posebne klavzule v dekretu se tudi dodelitve niso vnašale v službeni list. Sekcija se je obrnila s posebno vlogo na ministrstvo prosvete in kr. banko upravo, ki jima je navedla utemeljene razloge in s konkretnimi primeri podprla potrebo opustitve te prakse. V konkretnih primerih vložene vloge poedincev, ki so upoštevali naša navodila štev. 2273/33-34, so bile ugodno rešene s tem, da so bile omenjene pripombe v dodelitvenih dekretih razveljavljene. Z razveljavljenjem omenjenih pripomb je bila prizadetim priznana tudi pravica na povračilo potnih in selitvenih stroškov.

Evidenca učiteljev družinskih očetov in mater.

Sekcija je na vseh mestih predočevala neobhodno potrebo, naj se ozira pri nameščenjih v krajih s srednjo šolo in njihovi neposredni bližini prvenstveno na učitelje družinske očete in matere, ki so potrebni prenestitve radi šolanja otrok. Četudi je to načelo zdravo in socialno pravično, se le težko uveljavlja, ker posegajo v personalna učiteljska vprašanja danes odločujoče tudi politični činitelji, ki se ne zavzemajo za prisilce radi tehtnih socialnih in šolskih, marveč iz drugih razlogov. Ravno v tem se kaže največja kvarnost poseganja laikov v šolska in prosvetna vprašanja, kar ne bo moglo ostati brez posledic. Ako naj se ne ubije popolnoma morala in naj učiteljstvo ne izgubi vere v zakon in pravico, potem je skrajni čas, da preneha vsak vpliv laikov na učiteljska vprašanja in se prepusti izvajanje šolske in prosvetne personalne politike le oblastvom, ki so za to po zakonu upravičena.

S potrebnimi podatki izpolnjene pole je poslalo sekciji letos le 20 učiteljev in učiteljic. Zlasti v par primerih kažejo navedbe, da je položaj prisilcev naravnost obupen in so zato potrebni nujne pomoči.

Napredovanja.

Napredovanja so se vršila v preteklem upravnem letu zadovoljivo redno. V vseh primerih, kjer je rešitev zakasnila, je sekcija na ministrstvu tudi intervenirala, ako se je prizadeti obrnil nanjo. Ker pa bo v zvezi s sistemizacijo nastopil zastoj napredovanja in je obstojala možnost, da bi v teku maja in junija vložene prošnje za napredovanja ne bile rešene do uveljavljanja uredbe o sistemizaciji, se je s posebno predstavo obrnila na ministrstvo prosvete in druge merodajne kroge in jih naprosila za pospešenje rešitve.

Redukcije.

Že dalj čas so krožile v javnosti vesti o sijajnem položaju poročenih državnih uradnic, zlasti pa se je pri tem govorilo o učiteljih. Te vesti so še čisto nekontrolirano prenašale tudi na odločujoča mesta in so ustvarjale nazor, naj se poročena žena umakne iz službe. Da bi dokazala neupravičenost teh govoric, je zbrala sekcija meseca septembra 1933 statistiko poročenih učiteljic in jo dostavila vsem poslancom in senatorjem ter drugim merodajnim krogom v dravski banovini. Statistika je pokazala, da je sodila javnost le po izjemnih primerih in da je 90% poročenih učiteljic naravnost primoranih s svojo plačo prispevati za vzdrževanje družine. Iz poklicev moč pa se je lahko prebrala, da je radi danes vladajoče brezposelnosti ženina plača mnogokrat edini dohodek družine. Na pravo sliko položaja smo opozorili osebno uradne osebnosti kakor tudi politične voditelje in stranko. Govorice so tedaj utihnile, ponovno pa so se pojavile meseca januarja t. l. Čuli smo, da obstoja že konkreten načrt, po katerem bi imele biti poročene učiteljice z do 10 leti službe odpuščene brez vsake odškodnine, one z do 20 leti službe pa z odpravnino dočim naj bi bile učiteljice z nad 20 let službe upokojene. Sekcija si je oskrbela sedaj nov detailno statistiko poročenih učiteljic in pokrenila novo akcijo, o kateri smo obvestili vsa sreska društva z okrožnico štev. 1691 z dne 5. februarja t. l. Na svojih posredovanih kakor tudi na pismenih predstavke je prejela več zagotovil, da v tem pogledu sploh ne obstoja noben načrt in da se o tem tudi ni razpravljalo. Kljub temu je organizacija sproti dostavljala merodajnim krogom potreben material in utemeljevala kvarnost kakršnekolikombinacije reševanja vprašanja brezposelnosti s poročenimi učiteljicami. Ker so začeli konec meseca februarja nekateri narodni poslanci zagovarjati stališče, da je redukcija poročenih uradnic edini izhod iz brezposelnosti med inteligenco, je pozvala sekcija z okrožnico štev. 1963 dne 2. marca tudi vsa društva, da intervenira vsako pri poslancu svojega

sreza. Osebnosti se sicer niso izvršile, pač pa je sprejela narodna skupščina določbo čl. 64. fin. zakona, s katerim je prejel ministrski svet najširša pooblastila. Izšle so žnane izpremembe uredb o draginjskih dokladah in odločbe o prejemkih urad. pripravnikov, pogodbenih uradnikov, dnevničarjev in honorarnih uslužbencev, ki so globoko posegle v temelj družine in ogrozajo njen obstoj. Sekcija je tedaj stopila radi spoznavne in uspešnejše akcije v stik z drugimi uradniškimi organizacijami in odposlala na vse merodajne in odločujoče osebe resolucijo, ki jo društva poznajo in se je obravnavala na zborovanjih. Njeno nadaljnje delo za ukinitev uredbe je obstojalo v tem, da je najmarkantnejše primere, ko je zadel uredba najtežje ravno gmotno najšibkejše, predlagala na merodajna mesta. Z ozirom na izjavo, ki jo je podal eden naših vodilnih politikov na nekem shodu, da so uradniške organizacije same predlagale, naj se izvede vprašanje redukcij na ta način, izjavljamo, da to ni bila naša organizacija.

Prejemki učiteljstva.

Učiteljstvo se čuti pri izplačevanju prejemkov upravičeno zapostavljeno za ostalimi strokami drž. nameščencev. Vselej, kadar doslej finančna direkcija ni mogla nakazati plač vsem strokam drž. nameščencev hkrati, je bilo prizadeto le učiteljstvo, ki je moralo čakati na svoje prejemke, dočim so prejele ostale stroke plačo redno prvega, ali pa vsaj kmalu po prvem. Sekcija je zato poslala posebno predstavko finančni direkciji s prošnjo, naj se uredi izplačilo mesečnih prejemkov v eventualnih bodočih primerih pomanjkanja denarja tako, da se bodo vse stroke pri čakanju na plače vrstile po gotovnem redu. Z uvedbo tega načina bi ne imela nobena stroka in noben stan razloga, čutiti se zapostavljene. V tem zmislu smo se obrnili tudi na kr. banko upravo s prošnjo za uradno oporo. Radi pravočasnega otvarjanja kreditov in stavljanja potrebnih denarnih sredstev na razpolago pa smo odposlali posebno predstavko ministru financ. V tem smislu smo intervenirali tudi osebno ter naprosili tako uradne kakor vodilne politične osebnosti za oporo. Zaradi razporeda kreditov v juliju smo akcijo obnovili.

Stanarina in kurivo.

S § 30. fin. zakona so izgubile stanarino in kurivo vse z neučitelji poročene učiteljice, pa tudi one učiteljice, ki so poročene z učitelji, ako stanujejo z možem v istem kraju. S to določbo se je ustvarila nova in neutemeljena razlika med poročeno in neporočeno učiteljico. Ker je bilo potrebno k zgoraj navedeni določbi še posebno tolmačenje, je skušala sekcija doseči, da bi se s tem tolmačenjem priznala pravica do stanarine vsaj onim z neučitelji poročenim učiteljicam, ki ne živijo z možem v skupnem gospodinjstvu. V ta namen bi bila potrebna v tolmačenju posebna določba, po kateri bi se imele smatrati te učiteljice za samske. Prizadevanje žal ni uspelo.

Na stanarini in kurivu pa niso prizadete le poročene učiteljice, marveč tudi učitelji, dodeljeni na službo ministru prosvete, bankskim upravam, sreskim prosvetnim referatom, meščanskim šolam in oni, ki so na bolezenskem dopustu. Sekcija si je prizadevala urediti vprašanje stanarine po jasnih določbah § 84. zakona o narodnih šolah z novim finančnim zakonom in je bil med ostalimi predlogi za fin. zakon preciziran tudi predlog za ureditev stanarine in kuriva. V tej zadevi je sprejel še posebno resolucijo predsedniški zbor v Ljubljani. Dostavljena je bila I. O. v upoštevanje in sreskim društvom v vednost.

Banski in sreski šolski nadzorniki.

O tem vprašanju smo razpravljali na obeh predsedniških zborih, meseca septembra v Celju in meseca januarja v Ljubljani, prikazali pa smo položaj tudi v okrožnici, ki smo jo dostavili meseca aprila vsem društvom. Delo za rešitev tega vprašanja po načelih, ki so jih odobrile naše skupščine in predsedniški zbori ni lahko, zlasti, ker so se potezale za te položaje tudi druge kategorije učiteljstva, tako učitelji meščanskih šol in profesorji. Treba je bilo mnogo dela in truda, da smo prepričali merodajne kroge o tem, da učiteljstvo ne zahteva teh položajev zase radi kakih namišljenih vzrokov, marveč da govore za to tehtni stvarni razlogi, ki jih je treba uvaževati v korist organizacije in razvoja narodne šole. Zaradi rešitve tega vprašanja je imela sekcija več razgovorov in sestankov z merodajnimi vodilnimi osebami, katerim je podrobno obrazložila naše načelne poglede v nadzorniškem vprašanju. Najtežje je bilo naše stališče glede banknih nadzornikov, za kateri položaj se poedinim profesorji še danes niso nehali potezati. Postavitev stalnih banknih nadzornikov iz učiteljskih vrst pa je nalezela na neke ovire, ki jih bom označil spodaj pri objasnitvi položaja postavitve sreskih šol. nadjornikov. Vendar smo načeloma v tem vprašanju uspeli in je bil pred kratkim postavljen na to mesto sreski šol. nadzornik iz vrst učiteljev narodnih šol. Sekcija je storila vse, da se zasede tudi drugo mesto banknega šol. nadzornika z učiteljem narodne šole.

O stališču, ki ga zavzema organizacija pri delu za ureditev nadzorniškega vprašanja, smo že ponovno pisali in razpravljali. Imenovanje preglednikov smatra organizacija šolstvu za kvarno in je zato nujno, da se vprašanje šolskega nadzorstva čim prej reši. Pri postavljanju nadzornikov naj se predvsem ozira na kvalifikacijo in se od zmornih kandidatov izbirajo najmožnejši. Glede izbire kandidatov je stalna zahteva organizacije: Kvalifikacija, ki jo zahteva zakon, službena neoporečnost, korektnost in objektivnost.

Upoštevaajoč svoječasne želje sreskih društev, je predložila sekcija kompleten predlog za imenovanje sres. šol. nadzornikov odločujočim krogom že meseca oktobra. Razne ovire pa so uradno obravnavanje zadrževalo. Ena od teh je bila tudi razsodba državnega sveta, ki je na tožbo glavne kontrole v konkretnem primeru zavrnili postavitev banskega šol. nadzornika po § 178. zakona o nar. šolah z motivacijo, da je ta člen s § 277. urad. zakona ukinitelj. Ker je bil med tem postavljen na osnovi istega člena zak. o narodnih šolah tudi neki sreski šolski nadzornik, je vložila Glavna kontrola pritožbo tudi zaradi te postavitve. Obširno utemeljene pripombe, ki jih je izdelala sekcija, je državni svet upošteval in tožbo odklonil. Šele sedaj je nastala pravna možnost za upoštevanje našega predloga, ki se sedaj obravnava.

Naše bodoče delo mora iti za tem, da se izpremenijo zadevni členi v zakonu o narodnih šolah tako, da o upravičenosti učiteljstva do položaja banskih in sreskih šol. nadzornikov ne bo nobenega dvoma in se z zakonom nesporno prizna učiteljem narodnih šol z odgovarjajočo kvalifikacijo pravica do tega mesta.

Kontraktualni učitelji.

V dravski banovini je še vedno 41 kontraktualnih učiteljev, ki so izpolnili vse predpogoje za sprejem v državno službo in težko čakajo na rešitev vloženih prošnji. Njihov položaj je zelo težak, zlasti ker so jim bile po prvotnem kontraktu utrujene nagrade lansko leto znižane za 15%. Po določilih uradniškega zakona se čas, prebit v kontraktualni službi, ne šteje ob sprejemu v državno službo v napredovanje, zato so zanje leta kontraktualne službe skorajda izgubljena. Še posebno neugoden in mučen je položaj za poročene kontraktualce. Njihova nagrada ostane neizpremenjena, četudi družina narašča. Za ženo in otroke v primeru rednikove smrti ni preskrbljeno, zato je umljivo, da se pojavljajo ob resnejši boleznih učitelja-kontraktualca poleg skrbi za njegovo zdravje tudi moreče skrbi, od česa bo živela družina, če rednik umrje. Sekcija se je za rešitev vprašanja kontraktualcev zavzemala vse leto. Izvršenih je bilo nešteto osebnih intervencij na ministrstvu, vloženih pa je bilo tudi več pismenih predstavk. Organizacija je prešla zagotovilo, da bodo rešene prošnje za sprejem kontraktualnih učiteljev v državno službo z novim drž. proračunom in sicer istočasno s postavitvijo učiteljev novincev. V maju je bilo večje število novincev postavljenih, kontraktualci pa so bili zopet prezrti. Zato smo dostavili po I. O. ministrstvu prošnjo za rešitev predstavo, istočasno pa smo naprosili nekatere naše vodilne osebnosti za osebno intervencijo pri g. ministru prosvete. Prejeli smo obvestilo, da so bile intervencije izvršene. Sprejem je predviden za jesen.

Paralelno s tem smo skušali doseči, da se pred letom dni izpremenjena pogodba ukine in se obnovi pogodba z mesečno nagrado v prvotni višini, s čemer bi se do sprejema v državno službo vsaj delno zboljšal položaj kontraktualnim učiteljem. Zadeva je v teku.

Štetje kontraktualne službe v pripravniško dobo

je bilo sporno vprašanje. Uradniški zakon sicer določa, da se kontraktualcu služba v primeru neposrednega prestopa v državno službo šteje za pokojnino, ne pa za napredovanje, o štetju let v pripravniško dobo pa zakon ne govori. Ker je bila rešitev načelnega pomena, je v konkretnem primeru pritožbe na državni svet sekcija pristala na plačilo takse, ako bo tožba zavrnjena. Državni svet je pritožbo odbil in rešil, da se kontraktualna služba tudi za pripravniško dobo ne upošteva.

Učitelji dnevničarji.

Poleg številnih brezposelnih abiturientov in kontraktualcev je v dravski banovini tudi več učiteljev in učiteljic dnevničarjev, ki čakajo na sprejem v državno službo. Med njimi so nekateri, ki so maturirali že leta 1927. in ki od takrat brezuspešno čakajo na postavitev. V dnevničarski službi pa je tudi nekaj učiteljev že starejših letnikov, ki so podali svoj čas ostavko na državno službo, katerim pa so se življenjske razmere izpremenile in prosijo sedaj za reaktivacijo. Dnevničarji so še v slabšem položaju kot kontraktualci, ker so njihovi prejemki nižji, uživajo še manj ugodnosti in se jim leta dnevničarske službe ne štejejo niti za penzijo niti za napredovanje. Sekcija je zato pisмено in ustno posredovala na merodajnih mestih, da se pri novih postavljenih prvenstveno upošteva učitelji dnevničarji. Brezposelni abiturienti bi s tem ne bili oškodovani, ker bi se z namestitvami prvih izpraznila dnevničarska mesta, na katera bi banska uprava lahko postavljala abituriente. Zadevne predstave je predložila sekcija ministrstvu prosvete, I. O. in banski upravi, ki jo je prosila za uradno oporo. Učitelji dnevničarji, ki so prvič prosili za sprejem v državno službo, so bili meseca maja postavljeni, neresene pa so ostale vse prošnje učitelje dnevničar in onih učiteljev dnevničarjev, ki so svoj čas že bili v državni službi, a so podali ostavko, pozneje pa so vložili prošnjo za reaktivacijo in bili istočasno sprejeti v službo banovine. Sekcija je pokrenila zato ponovne korake in odposlala nove predstave ter intervencije tudi ustno. Prejeli smo obljubo, da bodo rešene vse prošnje dnevničarjev z novimi postavljenci, ki bodo izvršena predvidoma v teku glavnih počitnic. Težja je stvar z reaktivacijami, ki se obravnavajo posebej, vendar bo skušala tudi v teh primerih doseči sekcija čim prejšnjo rešitev.

Učitelji na odslužitvi kadrskega roka.

Na odslužitev kadrskega roka vpoklicani učitelji morajo podati po obstoječih določbah ostavko na državno službo, zato ne izgubijo le čas kadrskega roka marveč tudi čas, ko čakajo po odslužitvi na ponoven sprejem v službo. V tem pogledu so mnogi na slabšem kot učiteljice. Izvršujoč sklep zadnje banovinske skupščine, si je sekcija prizadevala doseči v novem finančnem zakonu izpremembo sedaj veljavnih določb in zakonitev odredbe, po kateri naj bi se štela čas kadrskega roka učitelju v rok pripravniške službe in za penzijo. Istočasno naj bi se izpremenila tudi zakonska odločba o obveznosti ostavke in naj bi se učiteljem, ki so vpoklicani na odslužitev kadrskega roka, njihova mesta rezervirala, tako da bi se mogli takoj po odpustitvi iz vojne službe vrniti na svoje staro službeno mesto.

Učiteljice ženskih ročnih del.

Kakor kontraktualci tako so tudi učiteljice ženskih ročnih del v najtežavnejšem položaju. Ker to zvanje ni bilo vnešeno v § 346. urad. zakona in se zanje ni izvršila razporeditev po skupinah, je onemogočena vsaka prevedba iz pripravniške v uradniško skupino in vsako napredovanje po skupinah, ne more pa biti izvršena seveda tudi nobena premostitev. Zlasti nevzdržen pa je položaj onih, že starejših učiteljic ženskih ročnih del, pri katerih se je kdaj poprej izvršilo kako napredovanje pomotoma prezgodaj, pa je Glavna kontrola šele v teku let zasledila napako. Z razveljavanjem dekreta o napredovanju so bile postavljene nazaj na položaj, ki so ga zavzemale pred tem napredovanjem in se sedaj s tega položaja ne morejo premakniti. Tako sta dva primera, da je bila učiteljica iz IX. skupine postavljena nazaj za pripravničarko X. skupine. Dočim bi imela po učinkovitih letih danes pravico že do VIII. skupine, ne more doseči z ozirom na opisani položaj niti prevrede v X. skupino. Za ureditev obupnega položaja učiteljic ženskih ročnih del se poteza organizacija že ves čas po uveljavljanju urad. zakona. Stalno je na vseh mestih osebno kakor v pismenih predstavkah in sicer direktno kakor potom centralne organizacije predočevala nujnost potrebe, da se za zvanje učiteljic ženskih ročnih del v zmyslu § 347. ur. zak. naknadno izvrši razpored po skupinah. Pri svojem delu je iskala pomoči tudi pri vodilnih politikih. V uradnih krogih na banovini je našla polno razumevanje in je imela tu vsestransko oporo. Letos meseca januarja je že dosegla, da se je pričelo na ministrstvu delo za posebno uredbo, ki pa ni bila končana in še manj uveljavljena. Pri delu za ureditev tega vprašanja pri merodajnih krogih v Beogradu nismo mogli vzbuditi pravega razumevanja. Ostale banovine učiteljic ženskih ročnih del ne poznajo in prevladuje zato naziranje, da niso neobhodno potrebne, ker poučujejo ročna dela lahko literarne učiteljice tudi pri nas, kakor se vrši to drugod. Ker z uredbo nismo uspeli, smo skušali rešiti vprašanje v finančnem zakonu. Kakšen je bil rezultat, bomo navedli spodaj. Sedaj smo vstavili zahtevo, naj se razporedi zvanje učiteljic ženskih ročnih del po odgovarjajočih skupinah v svoj predlog za sistemizacijo. Zaradi izredno težkega položaja in nujnosti ureditve tega vprašanja, ki zadeva okrog 70 naših tovarišic, apeliramo tudi na vsa društva, da nas pri delu podpirajo in zainteresira vsako društvo tudi svojega poslanca, da se osebno zavzame za učiteljice ženskih ročnih del, katerim naj se določijo zvanje po skupinah. Sekcija sama bo z delom nadaljevala, uspeh pa bo sigurnejši, ako pri tem ne bo osamljena.

Učitelji dodeljeni meščanskim šolam.

V dravski banovini je bilo v preteklem letu pred zadnjo postavitvijo učiteljev novincev prostih vsega okrog 280 mest. Kljub temu slabemu stanju učiteljskega staleža pa je bilo več učiteljev narodnih šol dodeljenih po potrebi službe na meščanske šole, plačo pa so prejemali še nadalje iz proračuna za osnovne šole. Na meščanskih šolah se je izpopolnjeval učiteljski stalež torej tako v personalnem kakor v materialnem pogledu na račun narodne šole. Da bi obvarovala vsa proračunska določena mesta izključno narodni šoli, se je trudila doseči sekcija, da bi novi državni proračun določil za meščanske šole toliko mest, kolikor učiteljev je na teh šolah potrebnih. S tem bi bila dana možnost zasedati na narodnih šolah z novinci vsa mesta, ki bi se izpraznila z dodelitvami učiteljev narodnih šol na meščanske šole. Upravitelji meščanskih šol so ponekod onemogočali našim članom — učiteljem narodnih šol, udeležbo na zborovanjih sreskih društev, češ, da zanje ne veljajo zadevne okrožnice ministrstva prosvete. Sekcija je zato odposlala potomo centralne organizacije posebno vlogo ministrstvu prosvete, ki je rešilo izvršnemu odboru, da imajo ti učitelji pravico okoriščati se prostega dne za zborovanje sreskih društev.

Brezposelni učiteljski abiturienti.

Da bi bilo možno čim smotrenejše in uspešnejše delo za brezposelne, je ustanovila sekcija v teku počitnic v svojem okrilju odsek za brezposelne učiteljske abituriente in izdelala poseben poslovnik, ki je bil predložen tudi mariborskemu društvu, na čigar območju se je ustanovila širša odsekovska administrativna edinica. Podrobneje delo odseka je razvidno iz posebnega poročila zadalj med poročili odsekov.

O vprašanju zaposlitve brezposelnih sta razpravljala tudi upravni odbor in predsedniški zbor sekcije meseca septembra, ki sta uvidela neobhodno potrebo, da priklenemo naše bodoče tovariše in tovarišice čim tes-

neje na organizacijo in jim nudimo, če že ne materialno pomoč, vsaj moralno oporo. Zato bi bilo potrebno izvajati akcijo odseka na področju vseh sreskih društev v banovini. Skrb za učiteljski naraščaj je bila vnešena radi tega v delovni program za vsa društva. Vlogi ki sta jih poslali sekcija in kr. banska uprava ministrstvu prosvete, naj se dovoli brezposelnim abiturientom hospitirati na šolah njihovega bivališča, sta bili odklonjeni.

Meseca oktobra se je pričel uporabljati za pobiranje brezposelnosti med inteligenco tudi bednostni fond. Sekcija si je tedaj prizadevala merodajne činitelje v čim večji meri zainteresirati za rešitev vprašanja brezposelnosti med našim stanovskim naraščajem. To se ji je tudi posrečilo. Od okroglo 2000 brezposelnih inteligentov v banovini je odpadla na učiteljske abituriente ena tretjina, nagrado iz tega fonda pa je uživalo hkrati 129 učiteljev, to je nad 50% vseh, za katere je kril podporni bednostni fond. Sekcija je zastopala stališče, naj služijo sredstva bednostnega fonda izključno za najnujnejše in socialno najnevarnejše primere. V vseh znanih primerih, ko namestitve iz navedenega stališča niso bile utemeljene, je intervenirala in uspela.

Sekcija se je trudila, da bi se z novim proračunom ta fond zvišal in to iz razloga zaposlitve še večjega števila našega brezposelnega naraščaja. Spričo splošne gospodarske krize pa ne le da fond ni bil povišan, marveč se je celo znižal za ca 40%. Zaradi tega je bila izvršena redukcija obstoječih postavitev, ki pa abiturientov ni zadela, pač pa so bile tudi tem, kakor ostalim postavljenem iz sredstev tega fonda, znižane mesečne nagrade.

Kako bo v bodoče z uporabo fonda, je z ozirom na predstoječa nova postavljenja iz drž. proračuna še nejasno.

Istočasno pa je sekcija s pomočjo socialne statistike, ki jo je zbral odsek, na vseh mestih predočevala nujnost čim prejšnjega sprejema brezposelnih abiturientov v državno službo, potrebno pazljivo pa je posvečalo temu vprašanju tudi stanovsko glasilo.

Povsod in ob vsaki priliki smo poudarjali potrebo, naj se zaradi upokojitve, ostavk, prestankov službe itd. izpraznjena mesta takoj zasedejo z učitelji novinci in to iz sredstev proračuna za leto 1933/34. To zahtevo smo stavili v posebni predstavi ministrstvu prosvete, opozarjali pa smo na zadevo tudi ustno tako v Beogradu kakor drugod. Vprašanje smo skušali rešiti tudi s posebno določbo v fin. zakonu za leto 1934/35., o čemer smo sreska društva obvestili z okrožnico št. 1596/33-34. Vendar se nam kljub vsemu prizadevanju in opori, ki smo jo uživali tako na uradnih mestih v banovini, kakor pri naših političnih voditeljih, ni posrečilo doseči do zadnjega časa postavitev večjega števila brezposelnih. Prejeli smo zagotovilo, da se bo izvršilo to meseca aprila. V tem času se je z vprašanjem brezposelnosti med učiteljskim stavom bavila tudi vladna seja in sprejela sklep, da je treba vsa prazna mesta zasedeti. V maju so bili postavljeni vsi abiturienti, ki so vložili prošnje za sprejem, v teku počitnic pa sledijo po prejetih zatrdilih še postavljena večjega števila učiteljskih abiturientov in učiteljev, ki so bili tačas na odslužitvi kadrskega roka.

Finančni zakon

ni izpolnil niti naših najskromnejših želja. Uveljaviti nismo mogli z njim celo onih važnih načelnih zadev, ki bi v najmanjši meri ne obremenjevale drž. proračuna in čijih zakonitev zahteva naravnost interes naše narodne šole. V veliki meri so temu krive neurejene razmere v naši centralni organizaciji, radi katerih ne trpi le ugled stanu, marveč je nemogoče vsako smotreno stvarno delo. Vodstvo udruženja ni moglo posvečati načelnim stanovskim vprašanjem potrebnega časa in dela, marveč je izčrpavalo večino svojih sil za obdržanje svojega položaja. Neglede na to pa njegove intervencije niso mogle biti uspešne že z ozirom na opetovano objavljeno dejstvo, da spričo številčnega razmerja med njegovimi pristaši in pristaši bloka osmih sekcij ni bilo več legitimem zastopnik učiteljskega stanu v državi. V veliki meri pa nismo uspeli s svojimi predlogi za finančni zakon, ker je pred sprejetjem zakona prevladalo pri merodajnih krogih stališče, naj se vnesejo v zakon le določbe, ki so neposredno zvezane z državnim proračunom, ki pa proračuna ne obremenjujejo. Zato je bil negativen naš uspeh tako glede predlogov o zaposlitvi učiteljskih abiturientov, učiteljev na odslužitvi kadrskega roka in stanarine, kakor v drugih zadevah, ki so takega značaja, da je možna načelna njihova ureditev le s finančnim zakonom. Na te načelne zadeve smo opozorili v okrožnici št. 1596, navajamo pa jih v kratkem tudi spodaj.

Število učencev v razredu

je bilo po starem tekstu § 51. zak. o narodnih šolah maksimirano v oddelku z enim razredom na 50, z večimi razredi pa na 40. Ob povečanju tega števila se je oddelek lahko delil. Okoriščajoč se § 30. fin. zakona za l. 1933/34. pa je ministrstvo prosvete določilo, da morajo imeti oddelki z enim razredom najmanj 45, a oni z večimi razredi najmanj 40 učencev in se more deliti oddelek šele tedaj, če je v njem nad 65 učencev. Sekcija je skušala doseči, da se ukinejo zadnje odločbe in se zopet uveljavi prvotni tekst § 51. zak. o narodnih šolah, ker je znižanje števila učencev v razredu pogoj za boljše kvaliteto pouka.

Položaj šolskih upraviteljev.

Šolski upravitelji morajo poleg svojega razrednega dela opravljati tudi vse administrativne posle, ki zahtevajo spričo današnje kompliciranosti toliko časa in truda, da se

UČITELJSKI DOM V OMIŠLJU

Š T E D E N J E

Ako pristopite k „Društvu za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju“ si prištedite veliko za letovanje na morju. Število članov je omejeno a danes je še čas za pristop.

Poslite prijavo:

»UČITELJSKI DOM V OMIŠLJU«
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6

upravitelji ne morejo v zadostni meri posvečati pedagoškim in šolskim vprašanjem. Poleg tega pa nalaga zakon tudi njim obveznost izvensolskega udejstvovanja. Administrativno in izvensolsko delo rasteta z velikostjo zavoda, ki ga vodi upravitelj, in kraja, kjer so šola nahaja. To upoštevaajoč, je določil § 113. zak. o nar. šolah, da se upravitelji z nad 12 oddelki osvobodijo šol. dela. To število je bilo s fin. zakonom za leto 1933/34. povišano na 16 in domala vsi upravitelji, ki so dotlej uživali oprostitve, so morali v razrede. Sekcija se je trudila za dosego zopetnega uveljavljanja prvotne določbe cit. člena, istočasno pa se je potezala, da se prizna šolskim upraviteljem za administrativno delo tudi posebna opravilna doklada. Upraviteljem z nad 4 oddelki naj bi se učna obveznost znižala in sicer za vsak nadaljnji oddelk po dve tedenski uri. Poleg tega bi bilo potrebno zvanje upravitelja narodne šole uzakoniti in vnesti v razpored zvanj § 346. u. z. Z uzakonitvijo zvanja bi se ne dvignila le avtoriteta tega položaja, marveč bi se istočasno poenostavili tudi postopek postavljanja šol. upraviteljev. To so bili naši predlogi za fin. zakon. Ker z njimi nismo uspeli, smo skušali z zakonom o sistemizaciji uveljaviti vsaj ona vprašanja iz tega področja, ki bi se dala rešiti s sistemizacijo. To je predvsem uzakonitev zvanja in priznanje posebne nagrade za administrativno delo. O tem je poročano zgoraj pri obrazložitvi našega predloga za sistemizacijo.

Upokojitve.

Banska skupščina je sprejela sklep, naj dela organizacija, da se izvedejo upokojitve učiteljev s 35. leti službe, ki so dosegli V. skupino, tudi tedaj, ako za upokojitve niso sami zaprosili. Med drugimi načelnimi predlogi, ki zadevajo vse učiteljski stan, je predložila sekcija tudi tega glavni skupščini. Predlog je bil sprejet. Uradno upokojitve takih učiteljev pa je skušala izvesti sekcija tudi z uveljavljanjem zadevne določbe v finančnem zakonu. V par primerih so se čutili prizadeti učitelji radi po skupščini sprejetega sklepa in njegovega izvajanja osebno ujaljene, četudi je jasno, da je narekovalo to stališče le upravičena skrb za ureditev žalostnega položaja brezposelnega učiteljskega naraščaja, ki se bori naravnost z bedo in v brezdelju tudi moralno peša.

Ker je eden od razlogov, da dosluženi tovariši ne zaprosijo za upokojitve, tudi mučen položaj čakanja na odmero in nakazilo ter izplačilo pokojnine, kar traja navadno po več mesecev od dneva upokojitve, je sekcija poudarjala na vseh mestih potrebo rigoroznega izvajanja § 128. ur. zak. Istočasno si je prizadevala, tovarišem v dobi od dneva upokojitve do prejema pokojnine olajšati položaj s tem, da bi se v fin. zakon vnesla določba, da se izplačujejo upokojenim državnim uradnikom do dejanskega nakazila odmerjene pokojnine aktivni prejemki, zmanjšani z ozirom na število službenih let od 5—50% s tem, da se obračuna eventualna razlika ob prvem izplačilu pokojnine. Uspeli nismo niti s prvo niti z drugo zahtevo. Izvršenih je bilo le nezadostno število upokojitve. Rešitev tega vprašanja pa zadržuje le finančni efekt. Večkrat so bili zadevni predlogi že uradno obravnavani, vselej pa so se pojavile že navedene težkoče. O priliki naših zadnjih intervencij se nam je zatrdilo, da se pripravljajo upokojitve za jesen.

Kakor za upokojitve učiteljev s 35 leti službe v V. skupini, se je trudila doseči sekcija tudi rešitev prošnji učiteljev in učiteljic, ki prosijo za upokojitve iz zdravstvenih razlogov. Tudi v tem pogledu je storila svojo polno dolžnost. Izvršenih je bilo nešteto neposrednih kakor posrednih intervencij.

Zakon o narodnih šolah je predvideval v svojem 87. členu možnost, da se učiteljice matere z nad tremi otroci po dopolnjenih 20 letih službe na lastno prošnjo lahko upokoje s pravico do pokojnine, kakor jim pripada po službenih letih. Ta določba je bila leta 1931. z urad. zakonom razveljavljena. Z ozirom na sklep predsedniškega zbora v Ljubljani, si je sekcija prizadevala, da bi se določba zopet uveljavila, kar bi bilo moči izvesti s fin. zakonom. V zadevi je predložila I. O. tudi posebno resolucijo predsedniškega zbora.

Vlaganje sodnih tožb

je vsem uradnikom prosvetnega resora brez predhodnega dovoljenja ministrstva prepovedano. Naše dosedanje delo za razveljavljanje te ministrske odredbe nam kaže, da bo mogoče doseči ugodno rešitev le s pritožbo na državni svet v primeru konkretne zavrnitve prošnje za dovoljenje. Isti sklep kakor naša banovinska skupščina je sprejela lani tudi glavna skupščina.

Taksna prostost.

O izgubi poštinske prostosti in o našem delu za njeno ponovno dosog smo poročali skupščini že lani. V poročilu je bilo obširno navedeno tudi naše stremeljenje, da bi se vrnila prostost za priporočena pisma in pošiljke vsem narodnim šolam, ki so jo uživale do uveljavljanja nove uredbe. Sprično dejstva, da je bila izdana nova uredba o oprostitvi od poštinskih taks le iz finančnih ozirov, naše delo ni moglo roditi uspeha.

Ze izguba oprostitve plačevanja poštinskih taks je občutno zadela naše organizacije in so stroški za poštino močno narasli ne le pri sekciji marveč tudi pri društvih. Meseca aprila pa je izdalo ministrstvo financ novo odločbo, s katero so izgubile vse organizacije tudi oprostitve plačevanja taks na vloge in prošnje, ki se naslavljaajo na državna oblastva. Novo zgubo je utrpela zaradi te določbe med drugimi tudi naša organizacija. Odslej bo treba kolekovati vsako vlogo na urade in oblastva, v važnejših zadevah pa prilagati še koleke za odgovor. Ker so zadeve, v katerih se obrača organizacija na oblastva, načelne važnosti za ves stan, bo treba kriti stroške iz fonda za pravnega konzulenta. Sodeč po dosedanem številu naših predstavk na oblastva, stroški za kolekovino ne bodo majhni.

Učiteljski politični klubi.

V juliju 1933. so objavili naši dnevniki, da je bil na posebnem učiteljskem sestanku v Beogradu ustanovljen učiteljski politični klub ter je bila istočasno izvoljena posebna klubova uprava. Ti klubi naj bi se ustanavljali po vsej državi. Naša sekcija se je tedaj informirala pri centralni upravi o verodostojnosti objavljenih poročil in prejela pritriljen odgovor, istočasno pa pojasnilo, da bodo sklepi definitivno o učiteljskih političnih klubih učitelji strankini pristaši na posebnem sestanku za časa glavne skupščine v Ljubljani. Napram ustanovitvi učiteljskih političnih klubov vodstvo in članstvo naše sekcije ni moglo ostati indiferentno, ker bi z njihovim oživotvorjenjem nastala v okvirju stanovske organizacije trenja in spori, kar bi pomenilo težke notranje borbe in končno razkroj zdrave osnove stanovske organizacije. Podrobne utemeljitve našega stališča so bile objavljene v 3. številu »Učiteljskega tovariša« z dne 3. avgusta 1933. Stališče sekcije so si osvojili tudi učitelji-pristaši stranke na teritoriju dravske in drugih banovin, pristali pa so nanj tudi vodilni politiki, katerim ga je vodstvo sekcije obrazložilo. Na sestanku učiteljev članov stranke, ki se je vršil prvi dan glavne skupščine — 19. avgusta 1933. — v Ljubljani v dvorani Kazine, je naše stališče prodrlo in so učitelji člani stranke opustili misel na ustanavljanje stanovskih klubov v okvirju politične stranke.

Učni načrti.

O delu sekcije na učnem načrtu za osnovne šole smo poročali že na lanski banovinski skupščini. Posebna anketa pri sekciji, v kateri so sodelovali poleg načelnika prosvetnega oddelka, ban. šol. nadzornika, sres. šol. nadzornika za Ljubljano ter predsednika sekcije tudi drugi priznani učitelji praktiki iz Ljubljane in bližnje okolice, je upoštevala vse prežete želje in utemeljene predloge in po teh preuredila in izboljšala prvotni osnutek. Četudi ta osnutek, ki ga je zagovarjal predsednik naše sekcije pri Glavnem prosvetnem svetu, ni uspel v celoti, vendar predstavlja sprejeti načrt brez dvoma korak naprej in omogoča uveljavljenje modernih smeri v šoli.

Istočasno kot za sodelovanje pri predelavi osnutka učnega načrta za osnovno šolo je naprosila sekcija učiteljstvo tudi za konkretne izpreminjevalne predloge k učnemu načrtu za višjo narodno šolo. Prejeti material je obravnavala že zgoraj omenjena anketa. Na osnovi njenih zaključkov se je posrečilo znatno vplivati, da se je začasní načrt za višje narodne šole, ki ga je izdalo ministrstvo prosvete, ukinil in je bil izdelan nov projekt po naših načelih. Tega je razposlala banska uprava učiteljem strokovnjakom za pismeno anketo, osebna anketa za predelavo učnega načrta v zmislu prejetih predlogov in smernic pa se vrši 5. in 6. julija na banovini.

Pravilnik.

Radi uveljavljanja pravilnika k zakonu o narodnih šolah smo neštetokrat opozorili na merodajnih mestih in prikazali nujnost rešitve. Ker pravilnik do danes še ni izšel, je ostal nerešen še cel kompleks šolskih in učiteljskih vprašanj, ki v zakonu niso dovoljno razčiščena. Naš predlog, naj se pravilnik čimprej uveljavi, smo predložili tudi za glavno skupščino.

Poslovnik za stanovska razsodišča.

Za enotno postopanje organizacijskih stanovskih razsodišč je poseben poslovnik nujno potreben. Pravila so v tem oziru pomanjkljiva in predvidevajo le sestavo razsodišč, ne določajo pa postopka. Praksa je pokazala, da so potrebne tudi glede sestave razsodišč temeljite izpremembe, ki so tudi v poslovniku predvidene. Prepričani smo bli, da bo z izpremembo pravil in sprejetjem poslovnika zadnja gl. skupščina zadevo uredila. Ker se to ni zgodilo, smo si morali do meje, do katere je to po pravilih možno, pomagati sami. V zmislu sklepa predsedniškega zbora v Celju 24. septembra 1933 je razposlala sekcija poslovnik vsem sres. društvom s prošnjo, naj se izjavijo glede poslovanja razsodišč po novem poslovniku. Sreska društva so poslovnik sprejela, s čemer je pričel avtomatično veljati tudi za razsodišče sekcije. Vendar velja to le za postopek, ker se mora vršiti sestava razsodišč do izpremembe pravil še vedno po njihovem sedanjem 40. členu.

V tekočem letu sta bila predložena razsodišču sekcije dva primera. Eden je rešen, drugi pa se bo obravnaval prve dni julija.

Monopolski zvezki.

Sekcija se je mnogo trudila, da bi realizirala sklep lanske banovinske skupščine, ker je monopol šol. zvezkov tako iz trgovskega kakor iz šolskega ozirja pogrešen in je velika ovira za napredek naše narodne šole. Pri akciji proti monopolu šol. zvezkov smo se opirali na ostale sekcije in I. O., iskali pa smo tudi drugih zvez in stikov. Predlog za odpravo monopola na šol. zvezke je sprejela tudi glavna skupščina. Predsednik sekcije je o priliki osebnih intervencij v ministrstvu opetovano obrazložil kvarnost monopola in pojasnil, da govori proti monopolu razven pedagoških razlogov tudi slab papir, visoke cene in težkoče pri nabavi. Kateri interesi onemogočajo uspeh našega prizadevanja, nam ni znano.

Proračuni krajevnih šol. odborov.

Zaradi splošne gospodarske stiske so danes od vseh javnih institucij v najtežjem položaju baš krajevni šolski odbori, ki ne prejemajo od političnih občin niti onega dela v proračunu že itak čisto pod skrajni minimum zreduciranih šol. doklad, ki bi jih občine od prejetih davščin morale plačevati po ključu, določenem od kr. banske uprave. Občine pobirajo prejete davščine v prvi vrsti za svoje lastne potrebe in do skrajnosti odlagajo z dajatvami kraj. šol. odborom. Tj zato ne morejo vršiti svojih obvez, radi česar trpita učiteljstvo in šola. Da bi pomagala iz tega nezdržnega položaja, je sprejela III. banovinska skupščina sklep, naj nakazujejo davčne uprave od vplačanih doklad tangente za šolski proračun direktno kraj. šol. odborom. Sekcija se je obrnila v zadevi tako na fin. direkcijo kakor na kr. bansko upravo v Ljubljani. Naše prizadevanje ni uspelo in je motiviral II. oddelek kr. banske uprave svojo odklonilno rešitev, da je od nas predlagani način z ozirom na čl. 127. zakona o občinah nemogoče izvajati. O tem smo obvestili društva za okrožnico števil. 2274/33-34.

Na kvarne posledice reduciranja že itak skromnih proračunov kraj. šolskih odborov smo ponovno opozarjali na banovini. V nekaterih konkretnih primerih so se naši pomisleki upoštevali, nismo pa mogli prodrati tam, kjer so občinske doklade previsoke in bi se morale z odobritvijo predloženih šol. proračunov še zvišati.

Stiki z narodnimi predstavniki.

Zaradi ureditve načelno važnih stanovskih in šolskih vprašanj je sekcija v pismenem kontaktu z vsemi ministri, senatorji in poslanci v naši banovini. O poedinih vprašanjih in o svojem stališču glede njihove rešitve jih obvešča v vsakem primeru posebej. Vsem pošilja sekcija tudi naše stanovske liste, iz katerih se overijo lahko o naših težnjah in željah. V svrhu pojasnitve našega navdse težkega položaja in obrazložitve utemeljenih naših zahtev je vodstvo sekcije vodilne osebnosti tudi ustno informiralo. O naših načelnih stališčih smo obveščali tudi stranko.

Izvenšolsko delo učiteljstva.

Statistika o izvenšolskem delu učiteljstva, ki jo je zbrala lansko leto kr. banska uprava, dokazuje, da se učiteljstvo v toliki meri javno udeleštvuje kakor noben drug stan. To delo vrši z največjo požitvalnostjo in v največjih razmerah. Ravno radi svojega dela izven šole pa prihaja tako pogosto v konflikt z osebnimi interesi in ambicijami ter preveliko občutljivostjo krajevnih činiteljev. Posledica tega so številne pritožbe, ovadbe in preganjanja, proti katerim se mora boriti danes mnogo učiteljev najboljših javnih delavcev in radi katerih od leta do leta narašča zaščitno delo organizacije. Taki pojavi jemljejo učitelji veselo in voljo do dela in otežkočajo uspeh. Sekcija je zato na uradnih mestih ponovno poudarjala potrebo, da kr. banska uprava kakor ministrstvo prosvete z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpira učitelja pri njegovem delu. Kr. banska uprava je naše stališče podprla in s posebno okrožnico naročila sres. načelstvom, naj nudijo učiteljstvu pri izvenšolskem delu vso oporo. V istem dopisu banska uprava tudi laskavo ugotavlja uspehe učiteljskega dela izven šole. Kljub temu pa praktično uveljavljena okrožnica ni, ker učiteljstvo ni v dovoljni meri zaščiteno pred samovoljo krajevnih činiteljev.

Zakon o narodnih šolah nalaga učiteljstvu obveznost izvenšolskega dela, kar razumejo lajški krogi tako, da je le učitelj dolžan in sicer povsod delati. Proti takemu nazoru se moramo najodločneje boriti. Učiteljstvo je delalo pred uveljavljenjem šol. zakona in sicer je delalo na področjih, ki si jih je po svojih zmognostih in sposobnostih izbralo samo. Načelo prostovoljne izbere delovnega področja mora biti ohranjeno tudi danes, prodrati pa mora tudi načelo, da ni dolžno delati le učiteljstvo, marveč v enaki meri tudi ostala inteligenca, ne izvenzemš domače krajevine. V interesu obstoječih ustanov je, da prestane mentaliteta, da je za delo le učitelj, ostali pa naj sadove tega dela samo uživajo in kritikujejo.

Zaradi izvenšolskega dela v nobenem primeru ne sme trpeti učiteljevo delo v šoli. Zato bi bilo neobhodno potrebno, da se normira, koliko je učitelj dolžan delati izven šole. Normiranje učiteljevega izvenšolskega dela naj ima namen, obvarovati pred škodo učiteljevo delo v šoli in zaščititi tudi učitelja pred prekomernim izčrpanjem.

V teku počitnic sta se vršila v Ljubljani IV. zadržno-knjigovodski tečaj, ki ga je

obiskovalo nad 30 učiteljev in učiteljic. Vršil se je s podporo prosvetnega oddelka banske uprave. Temu tečaju je bil priključen širši tridnevni idejni tečaj, ki mu je prisostvovalo skoraj 300 udeležencev. Od 22. do 25. avgusta se je vršil v Ljubljani v dvorani Del. zbornice drugi tečaj za izvenšolsko delo. Tudi ta tečaj je financirala banska uprava. Udeležilo se ga je skupno okrog 250 učiteljev. Dne 10. aprila 1934 se je vršil v dvorani Okrožnega urada sestanek članov Kluba prijateljev vaše kulture, o čemer smo obširneje poročali v zadnji »Prosveti«.

Poleg gornjih treh tečajev za učiteljstvo je priredila sekcija v teku počitnic tudi tečaj za brezposelne abituriente. Organiziral je vso prireditvev odsek sam. Točnejše poročilo je zahteval Razven tečaja za pevovodje, ki ga bo priredil v teku počitnic Učit. pevski zbor, sekcija za letošnje počitnice z bog težkih gospodarskih prilik, radi katerih ne moremo pričakovati od banovine znatnejše pomoči, ni predvidela nobenega tečaja za učiteljstvo.

Meseca septembra 1933 je izšlo objašnjejeje ministrstva prosvete, po katerem se označuje v zmislu zadevnih členov zakona o narodnih šolah za izvenšolsko delo neposredno delo za narodno prosveto, širjenje pismenosti, gospodarsko delo itd. Ker iz objašnjenja ni bilo točno razbrati, da li se smatra delo v upravnih odborih stanovske organizacije za izvenšolsko delo v isti izmeri kakor delo pri drugih ustanovah, je sekcija v obširni vlogi prikazala ministrstvu obseg in važnost dela učiteljske organizacije in prosila, da se prizna udeleževanje učiteljstva v stanovski organizaciji za enakovredno z vsakim drugim javnim delom. Ministrstvo je odgovorilo potom kr. banske uprave, da je vsako aktivno udeleževanje v organizaciji enakovredno drugemu učiteljevemu izvenšolskemu delu ter se tudi vpisuje v ocenjevalni list.

Učiteljske lige.

Predsedniški zbor je meseca januarja t. l. odobril poslovnik za učiteljske lige, ki naj gojijo kulturne stike z učiteljstvom slovenskih držav. Pri sekciji so se osnovali: bolgarsko-, češkoslovaško- in poljsko-jugoslovenska učiteljska liga. V okvirju jugoslovensko-češkoslovaške lige se je vršilo predavanje: »O češkoslovaški prosveti in šolstvu«, ki ga je imel prof. Ljubunčič in so mu prisostvovala sreska društva Ljubljana mesto, Ljubljana okolica vzhodni in zah. del, Kamnik in Litija. Za lige so določeni referenti, ki dobivajo stanovska in pedagoška glasila bratskih učit. združenj, iz katerih bodo sestavljali informativna poročila za naša glasila.

Gospodinjstvo in kmetsko nadaljevalno šolstvo.

Dne 18. novembra 1933 je izšel v 46. številu »Pohoda« članek: »Kmetijski pouk šoli odrasle mladine«. Odkriti in prikriti očitki v tem članku so bili nečuvnen napad na kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo ter na učitelje in učiteljice teh šol.

Nihče ne more oporekati, da je širok razmah tega šolstva mogoče le s pomočjo osnovne šole in s sodelovanjem osnovnošolskega učiteljstva ter bi bila vsaka izprememba tega šolstva iz vzgojno-poklicne na strokovno podlago pogrešna, pa tudi neizvedljiva. Članek očita učiteljstvu premajhno strokovno izobrazbo za te vrste šol, popolnoma pa pozablja na učiteljevo pedagoško izobrazbo, ki je za te šole ravno tako važna kakor za osnovno šolo. Prezira tudi zasluge učiteljstva za razvoj tega šolstva in se povzpenja do očitanja plemenske in verske nestropnosti. Niti stanovska organizacija niti občestvi za gospodinjstvo in kmetsko nadaljevalno šole niti učiteljstvo teh šol ni smelo ostati ravnodušno. Sekcija je organizirala odločne proteste in pokrenila tudi sama potrebne mere. Z uradno rešitvijo, priobčeno tudi v stanovskem glasilu, so prejeli tako učiteljstvo, kakor obe občestvi in stanovska organizacija popolno zadoščenje.

Obrtno in trgovsko nadaljevalne šole.

Sekcija je direktno zainteresirana na vprašanju nadaljevalnega šolstva, za čigar organizacijo, razmah in dvig si je steklo učiteljstvo narodnih šol od njihovega začetka do danes ogromnih zaslug. Ker je potrebovala v teku leta točno statistiko o stanju obrtno in trgovsko nadaljevalnih šol, se je obrnila s posebno okrožnico na vsa upraviteljstva, ki so ji tudi predložila za prošeni material.

V začetku meseca aprila je razposlalo ministrstvo trgovine in industrije vsem zbornicam in referatom za obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo osnutek odredbe za obrtno in trgovsko nadaljevalne šole z nalogom, da se o njem izjavijo. Uredba naj bi se uveljavila v zmislu § 302. zakona o obrtnih že s šol. letom 1934/35. Z uveljavljenjem osnutka bi bilo učiteljstvo nezasluzeno zastopano in bi prihajalo pri poučevanju na trgovsko in obrtno nadaljevalnih šolah kot zadnje v poštev. Tudi učni načrt in program bi, kakor je bil predviden v osnutku, značil velik korak nazaj. O svojem delu za izpremembo osnutka smo obširneje poročali v okrožnici št. 2462/33-34. Plod tega dela je posebna brošura, ki jo je izdala Delavska zbornica ter jo razposlala vsem merodajnim krogom. Brošuro je dostavila sekcija v informacijo vsem društvom pa tudi IO in vsem sekcijam s prošnjo, da pokrenejo v svojem območju enako akcijo.

Obmejno šolstvo.

Na lanski banovinski skupščini so bili tako v odseku, kakor pred plenumom objašnjeni razlogi, zakaj ni prišlo do širše ankete sreskih učiteljskih društev z ostalimi nacio-

nalnimi društvii, ki bi se imela vršiti v Mariboru. Sekcija je do konca oktobra zbrala še ostale podatke in zaključke anket, ki so jih imela sreska učit. društva s sreskimi nacionalnimi organizacijami. Zbrani material je dostavila mariborskemu sres. učit. društvu, ki je prevzelo organizacijo širše ankete. Do ankete pa iz razlogov, ki jih bo podal skupščini predsednik sreskega društva za Maribor mesto, ni prišlo.

Sklepe, ki jih je sprejela lanska banovinska skupščina na predlog odseka za obmejno šolstvo, je sekcija predložila banki upravi in ministrstvu prosvete, v kolikor sodijo v delokrog stanovske organizacije. O drugih sklepih je informirala ostale organizacije z narodnoobrambnimi cilji in jih za stvar zainteresirala. Pričakovala je tudi, da bo vsaj del teh vprašanj obravnavan na širši anketi, kjer bi se morale sprejeti tudi smernice za bodoče smotreno delo vseh organizacij za rešitev najbolj perečih problemov obmejnega šolstva.

Na osnovi naših predstavk je izdala kr. banska uprava dve rešitvi, tako rešitev glede vpisovanja otrok v manjšinske šole, glede zajamčenosti pouka v materinščini otrokom naše narodnosti, kakor glede vsestranske opore učitelju pri njegovem delu izven šole.

Akcijaski odbor nacionalnih organizacij.

Pri reševanju vprašanja našega obmejnega šolstva je bila sekcija v najožjem kontaktu z ostalimi nacionalnimi organizacijami, ki so se sestajale na inicijativno NO v posebnem akcijskem odboru. Poleg naše sekcije so v tem odboru zastopane: NO, SKJ, društvo rezervnih oficirjev, združenje dobrovoljcev, združenje invalidov, združenje četnikov, Branibor, Slov. planinsko društvo, Zveza kulturnih društev, Zveza društev kmetskih fantov in deklek in druga. O stanju obmejnega šolstva, o razmerah v teh krajih in o delu in težkočah učiteljstva je podala naša sekcija v akcijskem odboru meseca decembra obsežen informativen referat.

Delovanje z drugimi organizacijami.

Zaradi enotnega, smotrenega in uspešnega nastopanja uradniških organizacij v skupnih načelnih zadevah bi bilo potrebno, da se čim prej osnuje Savez drž. nameščencev, proti kateremu pravosodno ministrstvo nima pomislekov in je izdalo rešitev, da ustanovitev Saveza ne nasprotuje predpisom § 76. urad. zakona, da pa je treba za včlanjenje v Savezu za vsako organizacijo predhodno odobritve resornega ministra. Dokler nimamo Saveza z banovinskimi podobori, se moramo posluževati privatnih zvez z zastopniki ostalih organizacij. Sekcija je radi šolskih vprašanj v stiku tudi z društvom »Šola in dom«.

Obvezno naročanje »Prosvetnega glasnika«.

Dostavljanje »Prosvetnega glasnika«, za katerega morajo krajevni šol. odbori obvezno plačevati naročnino, se vrši zelo nereditno in prihaja na šole po četrtno celo pol leta prepozno. Za važne načelne odredbe zve učiteljstvo že davno pred prejemom »Prosvetnega glasnika« iz službenih objav in okrožnic banske uprave. Ker prinaša »Glasnik« zastarele objave, istočasno pa obremenjuje proračune kraj. šol. odborov, ki so že itak skrceni pod minimum, smo ponovno pri I. O. intervenirali, da posreduje za ukinitve obveznosti »Prosvetnega glasnika«.

Pobiranje denarja po šolah

je za učiteljstvo eno najtežjih del, ki mu jih nalaga na prošnjo raznih društev in organizacij od časa do časa prosvetna uprava. To delo ni le že samo po sebi neprijetno, marveč je tudi škodljivo ker se pojavlja med starši: radi ponavljajočih se denarnih zbirk tudi odpor do učitelja in do šole. Kvarno pa je zbiranje darov tudi v vzgojnem pogledu. Sekcija je zato predloževala na merodajnih mestih potrebo, da se z zbiranjem denarja po šolah preneha in naj se vse zadevne prošnje odklanjajo. Isto stališče je sprejela tudi gl. skupščina.

Druge zadeve.

Zadnja banovinska skupščina je sprejela predlog za ponovno uveljavljenje odločbe, po kateri bi imelo učiteljstvo pravico do brezplačnega zdravljenja v II. razredu javnih bolnic. Isti predlog je sprejela tudi glavna skupščina. Zastopniki organizacije so skušali uveljaviti ta sklep, vendar za vprašanje na odgovornih mestih niso našli razumevanja. — Ravno tako ni prodril naš sklep, naj se prizna učiteljstvu v študijske svrhe enkrat na leto brezplačna krožna vožnja po državi. — Uradniškim pripravnikom je bila leta 1931. od 1. 4. do 1. 10. pomotoma odtegovana stannarina od službenih prejemkov. Pozneje so prejeli poziv, naj pošljejo ministrstvu prosvete priznanice za pomotoma odtegnjene zneske. To se je zgodilo, vendar denarja došle še niso prejeli. Sekcija si je prizadevala izplačilo pospešiti in je intervenirala na pristojnih mestih. Zadeva je sedaj pri ministrstvu financ in bodo zneski izplačani, čim bodo na razpolago potrebni krediti za obveznosti iz prejšnjih let, v katero partijo so ta plačila zapadla.

Razmere v JUU.

O razmerah, ki so nastale v naši organizaciji po zadnji glavni skupščini in o razvoju nadaljnjih dogodkov je stanovsko glasilo sproti obveščalo, v posebnih okrožnicah pa smo informirali članstvo po sreskih društvih tudi o važnejših podrobnostih. Stališče bloka osmih sekcij in razmere v drugih sekcijah pa so razvidne tudi iz objav v »Jugoslovenski učiteljski reči«. Zato podajam radi pregleda kolikor mogoče v kratkem in kro-

nološko razporejeno dogodke, kakor so se vršili.

Vodstvo naše sekcije je zastavilo vse svoje sile, da se čim prej uredi nemogoče razmere v JUU. Že 3. septembra 1933. je sklicalo sejo upravnega in nadzornega odbora s člani glavnega odbora sekcije, na kateri so bila za ozdravljenje razmer v JUU sprejeta temeljna načela, vsebovana v 6 točkah komunikacije, ki ga je v celoti odobrila in sprejel tudi predsedniški zbor v Celju dne 24. septembra. Komunikacije je bil poslan kot zahteva članstva dravske banovine IO in ostalih sekcijam v vednost.

Razmere v organizaciji pa so se trajno slabšale. IO je sklical 19. oktobra 1933 sejo Glavnega odbora, ki pa se je posamezne sekcije niso nameravale udeležiti. Na udeležbo so pristale šele na prigovarjanje dunavske in dravske sekcije, ki sta stremeli za dosego sporazumne ureditve razmer v organizaciji. Seja Glavnega odbora meseca oktobra razmer ni uredila, marveč so se nasprotstva še povečala.

Ker je postalo tako stanje v JUU nevarno in je grozilo, da dovede do popolne razcepitve in morda tudi razsula naše organizacije, so sekcije, ki so zastopale stališče, naj se izvrši sporazum brez osebnih razračunavanja, po seji Glavnega odbora 19. oktobra 1933 pooblastile predsednika dunavske sekcije tov. Djordja Mirkova, da vodi pogajanja za rešitev iz tega nemogočega stanja. Sedaj je bilo jasno razvidno, da se more spor v našem združenju urediti samo z medsebojnimi osebnimi žrtvami. Prišlo je delo za sporazum v soglasju s predsednikom združenja in na podlagi pooblastil, ki jih je dobil tovariš Djordje Mirkov na sestanku v Zagrebu od predsednikov sekcij za savsko, dravsko, primorsko in naknadno še vrhasko banovino. Na podlagi razgovorov je dobil tov. Djordje Mirkov zagotovilo od predsednika in izvršnega odbora, da se bodo ravnali po sklepah in navodilih predstavnikov sekcij. Od opozicije pa je dobil garancijo, da bo prenehala z napadi in da bo ustavila list »Jugoslovanski učiteljski glas«.

Predsedniki vseh sekcij so se sestali na konferenci 15. decembra 1933 v Beogradu. Popolnega soglasja na tem sestanku ni bilo mogoče doseči, ker predstavniki savske banovine kljub temu, da so prvotno pristali na to, da bodo v novo upravo izvoljene osebnosti, ki uživajo obojestransko zaupanje, na ta sklep niso pristali, ker je izločil osebnosti iz dosedanjega IO. Po vsem tem mi bil mogoče sporazum vseh sekcij. Zvestih je ostalo 8 sekcij, ki so zahtevale, da se skliče izredna skupščina JUU 4. marca 1934.

Da bi se sestavila sporazumna lista za bodoči izvršni odbor, je bila sklicana 10. II. 1934. seja vseh predsednikov sekcij skupno z izvršnim odborom v Beogradu. Namesto izvršnega odbora se je udeležil seje le predsednik, ki je izjavil, da ne pristane na sporazum, ki bi v bodočem izvršnem odboru izključeval njega in člane dosedanjega izvršnega odbora. V nadaljnjem poteku seje kandidatne liste ni bilo mogoče sestaviti, ker so morali zastopniki sekcij odpotovati. Šele drugi dan je postavil blok 8 sekcij kot kandidata za bodočega predsednika tov. Djordja Mirkova, predsednika sekcije za dunavsko banovino. O listi, ki jo je predložil predsednik sekcije za mesto Beograd, se ni niti razpravljalo. Predsedstvo združenja pa je to listo izneslo v javnost.

Izredna skupščina se radi neodloženja dopustov ni mogla vršiti in bo morala redna skupščina rešiti spor in urediti razmere v JUU. Radi tega so nekatere sekcije prišle s popolnim preziranjem pravil in vodstva organizacije, kar se je posebno odražalo v tem, da je bila — sredi meseca marca — vplačana članarina pri izvršnem odboru šele za okroglo 4000 članov. To težko situacijo so uvideli predsedniki dravske, dunavske in beogradske sekcije, zavedali so se katastrofalnih posledic in poslali so vsem sekcijam apel, naj takoj, vsaj do 1. aprila, kakor predpisuje pravila, pošljejo članarino izvršnemu odboru. Apel je imel uspeh in je bila v par dneh plačana domala vsa članarina za ca. 18.000 članov.

Člani glavnega odbora, sreska društva in uprave sekcije so ponovno zahtevale od predsedstva JUU, naj skliče sejo glavnega odbora JUU. Predsedstvo je odgovorilo, da za sklicanje seje ni proračunskih možnosti, ker so dosedanje postavke že izčrpane. Sekcije so sporočile izvršnemu odboru, da bodo do letošnje redne glavne skupščine kriale stroške za sejo glavnega odbora iz svojih sredstev. Redna glavna skupščina naj bi naknadno odobrila te izdatke.

Predsedstvo JUU kljub temu in kljub točnim predpisom pravilnika in poslovnika JUU ni sklicalo seje glavnega odbora, ki je edini kompetenten, da skliče redno glavno skupščino, ji določi kraj in dnevni red. Samolastno je sklical predsednik 14. redno letno glavno skupščino in predhodno sejo glavnega odbora.

1. maja je pričel izhajati v Beogradu kot glasilo bloka 8 sekcij stanovsko-informativen list »Učiteljski glas«, ki prinaša aktualne in informativne članke za ureditev razmer v JUU. V 4. številki je izšel članek tov. Dimnika pod naslovom »Naš sporazum — kaj hočemo?«, ki je brez dvoma mnogo pripomogel k razčiščenju situacije v JUU in k temu, da je bila na ponovni pritisk predsednika dravske, dunavske in beogradske sekcije sklicana seja glavnega odbora 1. julija 1934. in dan prej predkonferenca bloka osmih sekcij.

Rezultat te seje je bil, da je predsednik JUU z IO odstopil in ostala uprava vrši posle združenja v duhu sporazuma ter pripravljala vse potrebno za glavno skupščino.

Naš stanovski tisk.

»Učiteljski tovariš«, naše stanovsko glasilo, je podpiral delo in napore organizacije in informiral članstvo o ukrepih sekcije. V več člankih in dopisih je posebno poudarjal glavne zahteve učiteljskega, ki so: stalnost, oddaja službenih mest po razpisu in ureditev disciplinskih predpisov.

Ker je lanska banovinska skupščina sklenila, naj se članstvo še posebno zainteresira za učiteljske gospodarske ustanove, je posvetil »Učiteljski tovariš« temu vprašanju vso pažnjo. Podpiral je delo in prizadevanje »Mladinske matice«, obeh »Samopomoči«, »Učiteljskih domov« in drugih ustanov.

Kakor v prejšnjem letu, tako je tudi letos pogrešalo uredništvo sotrudnikov. Prepričani smo, da bi mogli mnogi člani uspešno podpreti svoje glasilo in v njem objaviti marsikako dobro misel. V tem pogledu bo treba v bodoče več stanovske zavesti in agilnosti. Naše glasilo mora postati organ, katerega člani ne bodo samo čitali, ampak ga tudi podprli z dobrimi prispevki. Čim jače bo sodelovanje članstva, tem popolnejši bo naš tisk. Zavedati se namreč moramo, da je stanovski tisk naša najjača sila, naš glas, ki odmeva v javnosti.

V rubriki: »Iz organizacije«, je sekcija obveščala članstvo o vseh najnujnih zadevah. To delo bo sekcija v bodoče še bolj razširila in poglobila.

Društvena poročila so bila kljub sklepom lanske skupščine še vedno preobširna in dostikrat brez pravega jedra. Ta poročila naj bodo slika dela v sreskih učiteljskih društvih in predočajo sklepe v katerih se zrcalijo želje in potrebe članstva.

Nekatera društva objavljajo svoja poročila o društvenih zborovanjih tudi v dnevnikih. Enaka poročila v organizacijskem glasilu sličejo ponatisku. V dnevni tisk pa gotovo ne spadajo polemike in debate, še manj pa sklepi, ki so povsem organizacijskega značaja. Objava društvenih poročil v dnevnem časopisu je umestna le v toliko, kolikor zadevajo razprave in sklepi širšo javnost.

»Prosveta« je pomagala sekciji pri organizaciji prosvetnega dela med narodom. Boderila je zlasti potrebo državljanske vzgoje. Podprla je tudi organizacijo kluba prijateljev vaške kulture z namenom, da se usmeri učiteljsko prosvetno delo med narodom v prid kmetskega človeka in v povzdigo naše vasi.

Tudi »Prosveta« je pogrešala sotrudnikov, predvsem onih tovarišev in tovarišic, ki imajo bogate izkušnje iz svojega večletnega udejstvovanja med kmetskim ljudstvom.

Prospeh in čim jači razvoj stanovskega tiska je prvenstvena zadeva dobrih sotrudnikov, zato ponovno vabimo, da članstvo s svojimi prispevki izdatnejše podpira naš stanovski tisk.

»Popotnik«.

»Popotnik« je v svojem pravkar zaključenem 55. letniku nadaljeval svoje delo in je ostal pri izvajanju svojega programa vedno strogo stvarno usmerjen. Korakal je z duhom časa in še v večji meri nego doslej odpiral čitateljem nove, širše in globlje vidike v sodobno pedagogiko. Vestno je registriral in kritično pretresal vsa novejša in pomembna vprašanja iz področja vzgoje in pouka. Pri tem se je oziral prav tako na resna, psihološki utemeljena teoretična raziskovanja kakor na dnevno podrobno pedagoško delo, tako da je bilo čitateljem mogoče spoznavati najnovejše rezultate pedagoško-reformnega gibanja ter se z njimi okoriščati v praksi. V ta namen je objavljati tudi prispevke v konkretni obliki delovnega pouka, da bi zlasti mlajšemu učiteljsstvu nakazal pot, kako se naj splošna načela delovne šole prevajajo v šolsko prakso. S posebnimi članki je skušal tudi vplivati na končno redakcijo novih učnih načrtov. Z dokončnim učnim načrtom bo prišla tudi pri nas prva faza šolske reforme do nekoga zaključka. Slediti pa ji mora takoj druga, še važnejša faza šolsko-reformnega dela, t. j. presajanje v učnem načrtu zasidranih novih idej v šolsko prakso. Ker pa mora pri tem bistveno sodelovati tudi naš »Popotnik«, je neobhodno potrebno, da izhaja list še nadalje v dosedanjem obsegu. »Popotnik« hoče biti tudi v bodoče predvsem glasnik za sodobne vzgojne in učne smeri in oblike. Zato bo v prihodnjem letu izpremenil svoj dosedanj podnaslov »Pedagoški list« ter ga nadomestil z značilnejšim podnaslovom »Časopis za sodobno pedagogiko«.

Šolsko upravni odsek.

je najvažnejši odsek sekcije in je sodeloval z njo pri reševanju vseh stanovsko pravnih, šolskih in šolsko upravnih vprašanj. Pripravljal je vloge na izvršni odbor in oblastva na podlagi sklepov, sprejetih na ban. skupščini v 4 sejah. Sklepi ban. skupščine o pravnem in materialnem položaju učiteljskega, spopolnjeni s predlogi in utemeljitvami ŠUO so se predložili v 2 skupnih vlogah izvrš. odboru za uveljavljanje.

Sproti je odsek reševal došle vloge pravnega značaja, dajal razna pojasnila in nasvete v konkretnih primerih, dalje sestavljal vloge za načelne rešitve (kurivo, stanarina, vštetje let, pokojnina, napredovanje). Sodeloval je pri predelavi učnih načrtov za osnovno in višjo narodno šolo.

Mladinska matica.

Gospodarska kriza stopa vsaki podjetnosti na prste. Tudi Mladinska matica se ni mogla tako razmahniti v tem letu, kot si je odbor želel. Vkljub temu pa se ne more reči, da je bilo to leto za Mladinsko matico slabo, prej nasprotno. Za »Naš rod« začetkom ni kazalo dobro. Meščanske šole so začele izda-

jati svoj poseben list »Razor«. Tudi se je v nekaterih krajih gospodarska kriza še poostrela.

Odbor ni držal križem rok. S prikupno naslovno risbo, ki se je mesečno menjavala, s pestro vsebino in z nagradami za ugankarje, se je posrečilo obdržati število naročnikov na približno isti višini kot prejšnje leto. Prve številke so se tiskale v 21.500 izvodih. Pri nadaljnjih številkah je število sicer nekoliko padlo, vendar ne tako hudo, kot druga leta. Da se ni znižalo število naročnikov še huje, so pripomogle tudi posrečene daljše stvari, ki so vezale zanimanje mladih bralcev skozi ves letnik. Tudi sicer se je vsebinsko »Naš rod« po želji učiteljske prilagodil bolj k kdaj nivoju osnovnošolske mladine, to tem laže, ker so odpadli naročniki z meščanskih šol. Prav tako se ne more letos tudi o ilustrativnem delu nihče pritoževati, da je bil preekstrem.

Drugače je potekalo letošnje leto v znamenju ekonomije. Po želji lanske skupščine ni izdala Mladinska matica letos razen ponatiska »Miha in Jakca« nobene nove izredne publikacije. Da bi krila primanjkljaj prejšnjih let, je z vsvo vnevo forsirala razprodajo stare zaloge knjig. Z živahnješo reklamo v listih, s številnimi okrožnicami, predvsem pa s 25% popustom na cenah vse knjižne zaloge, je dosegel v tem pogledu lep uspeh. Prodanih je bilo za 30.000 Din knjig iz stare zaloge. Ali to ni zadostovalo. Tisk je bil drag. Po dolgotrajnih pogajanjih s tiskarno se je posrečilo doseči, da je tiskala »Naš rod« in knjige po mnogo ugodnejših cenah, kot prejšnjega leta. Tako se je z izkupičkom zaloge in z razliko pri cenah tiska dalo prihraniti toliko, da so se krili vsi primanjkljaji Mladinske matice prejšnjih let in se je zaključilo poslovno leto še celo z malim dobičkom, tudi če ne štejemo knjižne zaloge, ki predstavljajo vrednost nad 80.000 dinarjev.

Pri tem stremljenju po ekonomiji pa ni Mladinska matica varčevala na račun naročnikov. Ti so dobili list in knjige v istem obsegu, kot prejšnja leta. oboje enako bogato ilustrirano, tudi letos je izšla štirbarvna slikanica in vse, tako »Naš rod« kot knjige, celo na boljšem papirju kot kdaj prej.

V tem letu se je izdala tudi poizkusna številka mladinskega časopisa »Mlada Jugoslavija«. Nekateri učitelji so bili namreč z »Našim rodom« nezadovoljni, češ, da je preliteraren in premalo življenjski. Izrazili so željo, naj bi mladinsko revijo nadomestili s časopisom, kot jih imajo že druge moderne države. Na pobudo lanske skupščine se je sklicala v novemburu anketa za mladinski časopis. Tu se je sklenilo izdati na račun Mladinske matice mladinski časopis, ki naj ga uredijo propagatorji takega lista sami. In ker ni mogoče zaradi sedanjih gospodarskih razmer izdati poleg »Našega roda« še mladinski časnik, naj bi se po primerjanju obeh odločili učenci in učitelji sami, ali so za časopis, ali za mladinsko revijo.

Časopis je izšel. V kolikor so nam podatki do sedaj na razpolago, so se odločili učenci z veliko večino za »Naš rod«. Tudi učitelji so razen v dveh sreskih društvih mladinski časopis odklonili. Končno besedo v tej zadevi bo imela sicer šele skupščina, ali kot vse kaže, bo morala čakati lepa ideja mladinskega časopisa na boljše dni, ko bo lahko izhajal poleg »Našega roda« tudi tak list.

Poleg poizkusne številke mladinskega časopisa, je izdala Mladinska matica v tem letu:

Izvodov		
Ponatis »Miha in Jakca« v nakladi 1.500		
V. letnik »Našega roda«	20.000	
Deržaj - Černejeva »Kapljice«	20.500	
Kresnice VII.	20.100	
Bevk: »Tovariša«	20.100	
Kardelj: »Potovanje skozi čas«	20.100	

Skupno tedaj šest knjig v skupni nakl. 102.300 izvodov.

To je uspeh, ki ga je dosegla M. M. s požrtvovalnostjo vsega našega učiteljskega.

Ne gre pa samo za kvantiteto, ampak tudi za kvaliteto. Tako naročniki, kot učiteljsvo in kritiki so knjige prav ugodno ocenili. »Naš rod« je vzbujal pozornost na razstavi v Brnu in Zenevi. Iz publikacij Mladinske matice so začeli prevajati Srbi in Hrvati. Poleg naših so poročale letos prvič tudi hrvaške in srbske revije in listi obširneje o velikem kulturnem delu M. M., ki je izdala v sedmih letih obstoja pet letnikov »Našega roda« in 32 knjig v skupni nakladi, ki presega 710.000 izvodov.

Učiteljski pevski zbor.

Na lanski banovinski skupščini se je konstatiralo, da je večina prejšnjega odbora radi pomanjkanja discipline članstva izgubila voljo do nadaljnega dela.

Z velikim trudom se je novemu odboru posrečilo, zbrati članstvo na tečaj, na katerem se je zbor pripravil za koncert ob priliki državne skupščine JUU v Ljubljani. Koncert je izredno dobro uspel.

Na banovinski skupščini je bil izvoljen odbor s tov. Dimnikom na čelu, ki je skušal uvesti v zbor disciplino. To se je tudi posrečilo. Zbor si je nadel nalogo, pripraviti koncert v Ljubljani, ki se je 6. novembra 1933. tudi vršil. Na tem koncertu so sodelovali tudi gojenci(ke) državne učiteljske šole v Ljubljani. Prenaporne vaje tik pred koncertom so pevce tako utrudile, da nastop v Ljubljani ni dosegel pričakovanega uspeha. Dan kasneje se je vršil koncert UPZ s skoraj istim programom v Zagrebu. Prireditelj je imela velik moralen uspeh.

Po teh koncertih je prišlo med bivšim dirigentom g. prof. Kumarmem in artističnim, odnosno upravnim odborom, do nesporazuma. Da bi zadevo uredili, je sklical pevski zbor 4. januarja t. l. izredno zborovo skup-

ščino. Poleg raznih tekočih zadev se je na tej obravnavali pravilnik, katerega je potrdil predsedniški zbor v Ljubljani. Nadalje se je sklenilo, naj se artistični odbor obrne do nekaterih dirigentov s prošnjo, če bi bili voljni sprejeti artistično vodstvo pevskega zbora. Na poziv sta se prijavila dva.

Z novim pevovodjo je vabil zbor na dveh tečajih program za turnejo v Bolgarijo, ki pa smo jo morali opustiti iz finančnih, kakor tudi iz drugih razlogov. Do podpisa pogodbe med pevovodjo in zborom ni prišlo.

Na redni zborovi skupščini 5. junija je članstvo izbralo za pevovodjo tov. Milana Pertota, učitelja v Litiji in slušatelja državnega konservatorija v Ljubljani. Na tej skupščini se je sklenilo predlagati banovinski skupščini, da potrdi stari upravni in artistični odbor s kooptiranimi člani, ki naj vodijo posle do jesenske turnee. Na tem mestu moramo omeniti tudi odlično uspele dneva mladinske glasbe 2. in 3. junija, katerih uspeh je plod desetletnega delovanja UPZ. Da se bo to delo v tem pravcu poglobilo, priredi UPZ tekom julija t. l. tečaj za pevovodje. Upravni odbor je kooptiral v odbor sledeče člane: tov. Draga Supančiča, Josipa in Josipino Miheličevca, Karla Puharja in Mino Selanovo. V artistični odbor pa tov. Josipa Tavžlja, prof. Ivan Repovža in Adolfa Gröbminga. Tovariš Tavželj sestavlja pesmarico za osnovno šolo po novem učnem načrtu. V preteklem letu je bilo 8 pevskih tečajev, ki so bili vsi prav dobro obiskani.

Zbor šteje: 34 članov, 39 članic. Upravni odbor je imel 16 sej, načelstvo 4 seje, artistični odbor pa je razpravljal v 7 sejah.

Šolski radio.

Odsek za šolski radio je zaključil z »Vidovdanskim proslavo« tretje leto svojega obstoja. Finančirala je odsek kr. banska uprava in ljubljanska radijska postaja. Kr. banska uprava je delegirala v odbor kot svojega zastopnika g. prof. Leopolda Andréa. V odboru so bili še: gg. Ivan Dimnik, Josip Ribičič, Andrej Skulj, Vekoslav Mlekuz, Josip Lampe, Mira Engelmanova ter tehnični strokovnjak g. univ. prof. inž. Marijan Osana.

Tudi v tekočem letu so bile dvakrat tedensko šolske radio ure in sicer v torek in petek vselej ob 11. uri. Prva oddaja je bila 3. oktobra in tako je bilo do Vidovega dne 68 šolskih radio ur. Ob naših državnih in narodnih praznikih so bile slavnostne oddaje, ki so jih izvršile osnovne, meščanske in srednje šole. Na novo so se uvedle letos pokrajinske oddaje iz krajev, kjer imajo telefon. Kako so mišljene take šolske radijske ure, o tem poroča »Učiteljski tovariš« z dne 22. marca 1934. Želeti bi bilo, da pripravi čim več šol take oddaje v bodočem šolskem letu. Po vsakem predavanju je bila napoved novic, ki so bile nacionalnega, vzgojnega, gospodarskega, higienskega in poučnega značaja. Ker je želela mladina več godbe in petja, so se oddajale vselej pred napovedjo novic plošče.

Največ pažnje se je posvečalo tudi v tekočem letu programu oddaj, kakaj glavno vprašanje je bilo vedno: »Kaj bo mladina poslušala?« — Šolski radio je imel v »Učiteljskem tovarišu« in v »Našem valu« stalno rubriko, kjer se je objavljala program oddaj za bodoči teden z navedbo točk ali kratke vsebine k predavanjem.

Za »Božič« je odbor podaril 28 šolam, ki so nastopile v šol. radiu, oziroma prispevale z novicami, knjigo »Sedaj vem, kaj je radio«.

»Klub prijateljev vaške kulture«.

Lanska banovinska skupščina je postavila načelo, da naj izhaja vse učiteljsko javno delo iz gospodarskih potreb. Naročila je zato vodstvo sekcije, da naj se v tem smislu sistemizira učiteljsko izvenšolsko delo. Podrobnosti glede te sistemizacije je prepustila tečaju za izvenšolsko delo, ki se je vršil v preteklem avgustu. V soglasju s vsem tem stremljenjem se je v začetku letošnjega poslopnega leta osnoval pri sekciji »Klub prijateljev vaške kulture«, ki naj bi sistemiziral učiteljsko javno delo in realiziral skupščinske sklepe.

Iz ekonomskih razlogov je združilo vodstvo sekcije prejšnji odsek za izvenšolsko delo z novo ustanovljenim klubom pod skupnim imenom »Klub prijateljev vaške kulture«. Ta klub je odsek JUU in stoji nasproti sekciji v istih odnosih kakor ostali odseki.

Program kluba je bil objavljen že v 15. št. »Učiteljskega tovariša« od 16. nov. 1933. in nato še ponovno v programatični številki »Prosvete« od 10. maja 1934. Omenjena številka »Prosvete« naj velja tudi sicer kot »magna carta« klubovega stališča glede vrednotenja izvenšolskega dela sploh in posebe še glede metode tega dela.

Klub stoji na popolnoma prostovoljnem pristanku posameznikov k njegovemu programu, ker se dobro zaveda, da je vsako vsiljeno mnenje čisto neplodno in more dobiti stvari le škodovati. Danes šteje klub 98 članov.

10. aprila t. l. je imel klub svoj prvi skupni sestanek, ki je prinesel jasnost še v marsikatero vprašanje glede praktične aplikacije programatičnih načel in organizacije dela v klubu samem.

Pomen kluba je treba motriti zlasti iz teh-le vidikov:

1. Glede vrednotenja in organizacije učiteljskega dela mora pripadati učiteljsvu samemu soodločujoča vloga, kajti nihče na deželi ne more imeti niti glede vzgojiteljskih kvalitet, niti glede socialne uvidenosti tako kritičnega vpogleda v resnične potrebe našega ljudstva kakor prav učiteljsvo, ki mora prav radi tega nositi pretežni del napora in odgovornosti za to delo.

2. Sedanja kritična doba jasno razodeva prevladujoč pomen, ki ga ima gospodarsko stanje na celotno ljudsko kulturo. Iz tega spoznanja se mora izvenšolsko delovanje preorientirati in prepustiti gospodarskemu delu prvo mesto v vsem sistemu učiteljskega javnega dela.

3. Vsi izsledki šolske in narodne kulturne pedagogike zadnjih petdesetih let nujno zahtevajo preusmerjenje tega dela tudi zgolj v metodičnem oziru.

Vsi ti navedeni razlogi govore dovolj prepričevalno za potrebo ustanovitve »Kluba prijateljev vaše kulture« ter za sistemiziranje učiteljskega javnega dela v smislu njegovega programa.

Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov.

Spričo neprestanega naraščanja števila brezposelnih abiturientov ter zaradi popolnega zastoja novih postavljen je začela sekcija snovati zanje poseben odsek. Prvi začetki organizacije brezposelnih segajo že v lansko leto, ko so priredili abiturijenti več sestankov, ki so pokazali, da je njihov položaj bolj zamotan, kakor se je skrajša mislilo. Meseca oktobra so priredili ljubljanski abiturijenti s podporo banske uprave in sekcije v Ljubljani tridnevni tečaj, katerega so se udeležili abiturijenti vse dravske banovine. Udeležencev je bilo na tečaju okrog 300. Na tečaju se je obravnavalo vprašanje zaposlitve brezposelnih in pa teoretična in praktična aktualna vprašanja iz učiteljskega dejstvomovanja. Sprejeta je bila posebna poslanica, ki predloži nevdružen položaj brezposelnih učiteljskih abiturientov. Odposlana je bila vsem ministrom, senatorjem in poslancem.

Po tem tečaju je pričel poslovati odsek pri sekciji. Sekcija je sestavila sporazumno z odsekovim načelstvom poseben poslovnik, ki bo predložen v odobritev upravnemu odboru. Radi obširnosti dela si je osnoval odsek tri skrbstva:

Kulturno skrbstvo je v svojem delu zelo uspelo. Storiло je mnogo za poglabitev znanja z organiziranjem sestankov in izletov. Zainteresiralo je abiturijente za stanovske probleme in delo v stan. organizaciji, pri čemer so pokazali nekateri mnogo razumevanja in sposobnosti. Obenem pa je imelo to skrbstvo tudi nalogo, vzdrževati stike z učiteljskimi. V odbor so bili povabljeni zastopniki petoletnikov.

Socialno-zdravstveno skrbstvo je preskrbelo marsikateremu tovarišu ali tovarišici instrukcijo ali kako drugo trenutno delno pomoč. Dalje se mu je posrečilo dobiti še precej drugih ugodnosti, tako n. pr. brezplačne karte za kopanje, popust v knjižnicah, brezplačen pregled pri Protituberkulozni ligi itd.

Statistično-informativno skrbstvo je lahko vsak čas nudilo o brezposelnih abiturientih točne uradne podatke, ki jih je večkrat statistično obdelalo in zaključke tega objavilo v stanovskem in dnevnem časopisu.

Stanje brezposelnosti je trenutno približno naslednje: od preko 800 abiturientov zadnjih treh let jih je vložilo prošnje za državno službo ca. 680; od teh jih je v državni službi približno 130 in iz kreditov Bednostnega fonda je zaposlenih ca. 250. Ako sedaj računamo, je od prejšnjih letnikov še 500 abiturientov, ki so vložili prošnje, brez državne službe. K temu lahko prištevamo še 150 novih prosilcev, ki bodo v teku počitnic sigurno vložili prošnje, posebno, ker se obetajo nastavitve. Tako da dobimo v jeseni zopet ca. 650 brezposelnih učiteljskih abiturientov, ki so vložili prošnje.

Odsek je bil v trajnem stiku s tovariši izven Ljubljane; predvsem z odsekom pri Mariborskem sreskem društvu JUU, ki je centralnemu odseku krepko pomagal pri zbiranju statističnih podatkov.

Odsekovo načelstvo je imelo v prvem poslovnem letu 32 rednih sej, 1 izredno sejo in okoli 6 delovnih večerov.

Poglavje o ovaduštju

I.

Preden preidem k nadaljnjim izvajanjem o tem kočljivem vprašanju, ki se dostikrat liki bolezen pojavlja v človeški družbi, moram najprej izjaviti mnenje, da je ovaduštvo ali denunciantstvo važna zadeva šole in šolske vzgoje, mimo katere ne moremo z zaprtimi očmi. Zakaj zdi se mi, da smo na to stvar vseskozi pozabljali ali jo vsaj zanemarjali, čeprav smo razpravljali o osebnosti človeka, kakršna mora roditi pozitivna stran sodobne pedagogike. Če se tedaj v našem življenju prikazujejo pojavi, ki so v našem smislu protivni morali, etiki in estetiki, ne smemo teh pojavov jemati površno, zgolj z zunanega vidika, temveč moramo seči globlje v človekovo duševnost, ki te pojave proizvaja. Kakor je n. pr. laž, kraja in podobno negativna stran človeške osebnosti, ker jemlje bližnjemu dobro ime in dostikrat lastnino ter življenje, je prav tako ovaduštvo grda senca na telesu, ki pravimo o njem, da je človek ustvarjen po »božji podobi«.

Ovaduštvo je pojav, ki pričinja zajemati človeka dostikrat že v rani mladosti. V družini ovajajo otroci drug drugega, želeč drug drugemu slabo. Seveda se to ne vrši odkrito, temveč tako, da ovajenec niti ne ve, kaj se je za njegovim hrbtom izvršilo. Nenadoma se prikaže pred otrokom strogi obraz materin ali očetov, v roki šiba, grozeče oči: Ti si to in to napravil! Brez števila grehov pada na otrokovo glavo in srce. Potem nastopa otrokov značaj. Ali prizna ali taji, ali je zakrknjen ali odkritosrčen. A dušo zajema dvojce: ali ma-

Kljub ogromnemu poslovnemu delu, ki ga je imel odsek, vendar ni izgubil iz vida svoje osnovne naloge: staviti vse, kar je v njegovih močeh, da se izvedejo čimpreje nastavitve.

Gospodarski svet

v katerem so zastopane poleg stanovske organizacije vse stanovske gospodarske institucije, ni imel letos nobene seje. Zato tudi ni prišlo do »Gospodarskega dneva« pri organizaciji katerega bi moral Gospodarski svet inicijativno sodelovati. Namen »Gospodarskega dneva« je, eno društveno zborovanje posvetiti izključno stanovskim gospodarskim institucijam, njihovega razvoju in okrepitvi. Ta propagandistična gospodarska akcija se ni mogla izvršiti, ker niso bili dani pogoji za to. Seja »Gospodarskega sveta« ni bila sklicana v glavnem radi nenaravnega razmerja, ki je vladalo od meseca septembra do meseca maja med sekcijo in našo najjačjo stanovsko gospodarsko institucijo. O stvari sta razpravljala oba predsedniška zbora v letu 1933/34, obširnejše poročilo pa so prejela društva v okrožnici št. 2592. Ker je po obnem zboru Učit. tiskarne, ki je potekel v najlepšem soglasju in je v polni meri upošteval upravičene naših zahtev, vzpostavljeno zopet najboljše razmerje, so dani vsi pogoji za prireditve »Gospodarskega dne« v prihodnjem letu.

Zadružni pododsek

gospodarskega sveta se je moral kot pododsek z ozirom na razloge, ki so onemogočali delo celokupnega gospodarskega odseka, omejiti le na izpopolnjevanje svoje evidence o obstoječih združenjih v dravski banovini in o učiteljih gospodarskih, predvsem združnih delavcih. Tajnik odseka je sestavil tudi pravila o šolskih združenjih.

Ekscurzijški odsek.

O božiču je organiziral devetdnevni smučarski tečaj na Gorjušah. Udeležilo se ga je okrog 30 tovarišev in tovarišic. Ob tej priliki se je iznesla tudi misel, da naj bi se postavil v Gorjušah učiteljski smučarski dom. EO je na svoji seji razpravljala o tem, pa je realizacijo tega načrta zaradi finančnih težkoč moral opustiti. Po tečaju je EO priredil še 10 deloma enodnevnih, deloma dvodnevnih nedeljskih smučarskih izletov, ki so se vsi izborni obnesli. S tem programom je EO doprinesel k razvoju narodnega sporta prav izdaten delež.

Poleg tega pa je v svojem poletnem programu izpeljal EO vso organizativno stran Dnevo mladinske glasbe.

Zaključek.

V pričujočem poročilu sem skušal čim jasneje in pregledneje podati sliko o delu sekcije v preteklem upravnem letu. Poročilo omenja vsa stanovska in šolska vprašanja, ki so za nas pereča in čijih ureditev zahteva interes šole in stanu. Za povrnitev starih in pridobitev novih dobrin je delovala sekcija sistematično in premišljeno vse leto. Pri tem je apelirala tudi na najtesnejše sodelovanje vseh sreskih društev in na pomoč in oporo vsakega poednega člana. Pri svojem delu se je zavedala polne odgovornosti do stanu in je posvetila vse svoje sile in vse svoje delo realizaciji nujnih stanovskih zahtev. Kateri so uspehi, kaže poročilo samo. Pri presoji dela in uspehov naj upošteva delegacija današnje izredno težke čase, težko gospodarsko depresijo in druge neprestane se pojavljajoče nove ovire, s katerimi se je morala boriti vse leto, upošteva naj pa tudi nevdružne razmere v centrali. Ker so urejene razmere v organizaciji prvi predpogoj za doseg vsakega uspeha, je naša prva naloga v novem letu, da z vsemi svojimi močmi prispevamo k sanaciji v JUU in pomagamo ustvariti položaj, da se bo moglo združnje posvečati ureditvi stanovskih in šolskih vprašanj v tisti meri, kakor upravičeno pričakujemo od svoje stanovske organizacije.

ščevanje, ali novo ovajanje. N. pr.: otrok ova di grešnike, ki so pri odkritem zločinu z njim sodelovali. Takšno priznanje ima več motivov, najčistše sta naslednja: da skuša zločinca svoje dejanje prevladati v krivdo drugih ter s tem zmanjšati svoj greh, ali pa škodoželjnost, češ: ako bom trpel jaz, naj trpe tudi drugi. Vidimo, da sta oba primera zasilna, ker grešnik se hoče v množici novih prikazovanj izgubiti, da vrednost svojega zločina zmanjša. Te vrste ovajanja se mi zde podrejenega pomena, ker bržkone ne bi bila izgovorjena, ako ne bi bil njih tvorec sam ovajen. So pa že priprava za tisto pravo ovajanje, ki ga bomo pozneje natančneje prikazali.

Po zunanji obliki razločujemo tajno in javno ovajanje. Prvega smo se že dotaknili. Nekdo prikaže zločin svojega bližnjega, ne da bi jamčil za svoje trditve s svojo odgovornostjo, s svojim obrazom. K temu spadajo poleg osebnega razgovora o tretji osebi tudi anonimna pisma. Ovadah naznani merodajnemu in odločujočemu činitelju v družbi pismeno, s potrjeno pisavo, morebiti celo s pisalnim strojem, da svojo osebnost čim bolj zakrije, in z namišljenim ali izposojenim imenom ali pa sploh brezimno, da je ta in ta zagrešil to in to in da mu zbog tega treba stopiti na prste. Zanimivi so, da mimo grede omenim, slučaj v šolski praksi, ko najde razrednik na katedru lističe šolskih otrok, s katerimi gotovi tipi ovajajo součence. — Ko raziskuješ, kdo takšne lističe piše, se ne javi nikdo. Pokažeš krivce, nakar začuješ cele litanije ovad, ki niso ničesar drugega, kot ovadbe.

Tu pa že prehajamo v javno ovajanje, ali kakor ga tudi drugače imenujemo, tožarenje.

Predlog k proračunu za leto 1934/35

1. »Učiteljski tovariš«

	Stroški	Kritja
a) tisk 35 št. po 4 str. v 3450 izv.	96.250	—
b) tisk 5 št. »Prosvete« kot priloga »U. T.«	15.000	—
c) uredništvo »U. T.«	7.200	—
č) sotrudništvo »U. T.«	7.000	—
d) souredništvo in korektura	5.400	—
e) poštnina in ekspedicijska	8.000	—
f) davek	2.000	—
2900 članov po Din 50	—	145.000
120 naročnikov po Din 50	—	6.000
	140.850	151.000

2. »Popotnik«

a) tisk 10 št. a 1½ pole v 3900 izv. ca	67.000	—
b) uredništvo	6.000	—
c) sotrudništvo	10.000	—
č) poštn., ekspedicijska	2.500	—
2900 članov a Din 30	—	87.000
800 naročnikov a Din 50	—	40.000
	85.500	127.000

3. Vodstvo organizacije.

Reprezentanca predsedništva	8.400	—
tajništvo	16.800	—
knjižvodstvo in blagajništvo	8.400	—

4. Uprava.

Pisarn. osebje	25.200	—
pisarn. potrebščine	10.000	—
kurjava in razsvet.	4.000	—
boln. blag in pok. zav. davki	3.500	—
manip. in prov. poš. hran. in telefon	1.500	—
znamke, dopisnice in koleki	8.000	—
splošna poštnina	1.000	—
najemnina, postrežba	3.000	—
razni drugi stroški	8.000	—
	67.200	—

5. Potnine.

5 sej uprav. in nazor. odbora	12.000	—
1 ban. skupščina	6.000	—
1 glav. skupščina	10.000	—
potnine sekcije	2.000	—
	30.000	—
3200 članov a Din 20	—	64.000

* Ako bi izhajal »Popotnik« v 8 št. a 2 poli, se podraži približno za ca 4.000 Din.

Stroški in kritja znašajo torej:

	Stroški	Kritja
ad 1.	140.850	151.000
ad 2.	85.500	127.000
ad 3.	33.600	—
ad 4.	67.200	—
ad 5.	30.000	64.000
	357.150	342.000
znaša primanjkljaj	—	15.150
	357.150	357.150

ki se bo kril iz inseratov v »Učit. tovariš«. V slučaju, da bodo inserati več donasali, se bo preostanek porabil za razširjanje in zboljšanje lista in drugih nepredvidenih izdatkov po sklepu upravnega odbora. Inserati niso v proračunu.

Po tem proračunu bi izhajal »Učit. tovariš« v isti nakladi in v istem obsegu vsakih 10 dni, torej 3 krat na mesec.

»Popotnik« pa kakor doslej, a namesto na 2 tiskovnih polah le na 1½.

Honorarji funkcionarjev so znižani. S to redukcijo se moramo srijazniti, ako nečemo povišati članarine.

6. Učiteljski naraščaj.	3200 članov a Din 5	16.000	—
	3200 članov a Din 5	—	16.000
7. Praktični učiteljski tečaji.	3200 članov a Din 5	16.000	—
	3200 članov a Din 5	—	16.000
8. Pevski zbor.	3200 članov a Din 10	32.000	—
	3200 članov a Din 10	—	32.000
9. Članarina Beograd.	3200 članov a Din 10	32.000	—
	3200 članov a Din 10	—	32.000

Članarina sekcije ostane ista, t. j. Din 13

PRORAČUN MLADINSKE MATICE ZA L. 1934./35.

I. Prejemki:

15.000 nar. a 22'50 Din 337.500

II. Izdatki:

1. Inventar	1.000	—
2. Pisarna	10.000	—
3. Uprava	24.000	—
4. Honorarji	48.000	—
5. Potnine	500	—
6. Ekspedicijska	14.000	—
7. Klišeji	10.000	—
8. Nagrade književnikom	6.000	—
9. Nagrade ugankarjem	1.000	—
10. Davki in pristojbine	3.000	—
11. Tisk »Našega roda«	104.500	—
12. Tisk knjig Mladinske matice	115.500	—
	337.500	337.500

Splošne vesti

— III. seja upravnega in nadzornega odbora JUU — sekcije za dravsko banovino v petek, dne 6. julija ob 15. uri v prostorih sekcije. Dnevni red: 1. Čitanje in overovljenje zapisnikov. 2. Razgovor o točkah dnevnega reda skupščine. 3. Druge zadeve in slučajnosti.

— IV. banovinska skupščina JUU, sekcije za dravsko banovino v Ljubljani 7. in 8. julija 1934 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Spored: Dne 7. julija: 1. Ob 9. uri: Verifikacija delegatov pred vhom v zborovalno dvorano. 2. Ob pol 10. uri: Skupna seja predsednikov sreskih društev z upravnim odborom sekcije: Razgovor o tehničnem delu skupščine. 3. Ob 10. uri: Otvoritev skupščine in nagovor predsednika. 4. Volitev odsekov. 5. Tajniško poročilo. 6. Račun za poslovno leto 1933/34. 7. Ob 14. uri:

Seje odsekov na učiteljski šoli v Ljubljani. — Dne 8. julija: Ob 8. uri: Nadaljevanje skupščine. 1. Poročilo odsekov. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Volitev 10 članov in 5 namestnikov v upravni odbor, 5 članov in 2 namestnikov v nadzorni odbor in 3 članov in 3 namestnikov v glavni odbor JUU v Beogradu. 4. Proračun za leto 1934/35. 5. Resolucija.

— Prenosiščja za udeležence na banovinski skupščini so na razpolago v Akademskem kolegiju v Kolodvorski ulici. Reflektanti naj se prijavijo tekom dneva pri kolegijem vratarju.

— IV. skupščina Jugoslovenskega učiteljskega združenja — sekcija za savsko banovino se bo vršila dne 8. in 9. julija t. l. v Zagrebu. Med dnevnimi točkami so tudi volitve nove uprave.

Treba je včasih sprožiti samo pero, in tožbe in obrambe in vsemogoči očitki kar dežujejo po razredu. Učenec, ki sicer ne zna niti do pet šteti, dobi govorni dar, ki ga treba občudovati. Večinoma vidimo pojav tožarenja v nižjih razredih, dočim učenci višjih razredov kot umsko razvitejši ne podleajo več tolikrat tej bolezni. Pri modrem vodstvu in vplivi učiteljeve osebnosti se tožarenje lahko kaj kmalu vduši. Treba je pač prikazati to učencem kot človeka manj vredno ali naravnost ostudno delo, škodovati svojemu bližnjemu z jezikom, ki ga gibajo neplemeniti nameni ali celo laž. Je pa važno pri tem poudariti, da je tožba le tedaj na mestu, kadar izvira iz plemenitega srca oziroma namena, če celoti v velikem, ne pa posamezniku v malem, preti propast.

Opozoril bi še na drugo okolnost, ki vzgaja mladega človeka nezavedno, a zato direktno za ovaduha. Marsikateri razredničar ima navado, da postavlja enega »boljših učencev« ostalim za paznika. S kredo v roki stoji deček ali deklica pred tablo in zapisuje nanjo imena onih, ki greš. Pri slabosti človeške nature največkrat tak paznik sam greši s tem, da zaznamuje imena »sovražnikov«. Pri teh goji do sebe mržnjo zaznamovancev, ki samo čakajo priložnosti, da njega samega zaznamujejo. Da ima to ovajanje v miniatuiri lahko za nekaternike zle posledice za bodočnost, ker vzgaja iz ovadušiča velikega ovaduha, nam potrjuje življenje, v katerem dan za dnevom srečavamo najrazličnejše v tem oziru negativne tipe.

Srečavamo pa razen tega tudi slučaje podkupovanja ali točneje prodajanja ovad. Tu govorimo o koristoljubju. Tebi nič meni nič pride učenec X k učencu Y z nagovorom: Ti,

ako mi daš kos kruha, ti bom povedal ali povedala, kaj je nekdo čez tebe govoril. In za kos kruha ali kar je že, se izvrši ovadba in ustvarja v družbi zdrahe in nerazpoloženje, ki gre dostikrat do medsebojnega dejanskega obračunavanja. Te vrste ovajanja, ki vsebujejo naravnost tendenco škodovanja bližnjemu, se že razlikujejo od prej opisanih po večji nemarnosti, ker imajo povsede drugo ozadje. Drugič pa: niso nezavedna, temveč zavedna. Hočejo doseči učinek na povzročitelju ovadbe. Gre za materialno dobro ovaduho, ne da bi ta pomislil dalje na končni učinek svojega nečednega dela. Igra pa pri tem vlogo tudi duševno stanje ovaduho.

Vendar pri vseh teh primerih bi še ne mogli govoriti o polnopravnem ovaduštju. Kvečjemu o priložnostnem. Zakaj pravi ovaduha računa z učinkom. Pravi ovaduha ima pri svojem nečednem početju že naprej določeni cilj, ki ga hoče uresničiti na telesu svojega bližnjega. Poudaril sem: na telesu. Ker večji del gre ovaduha za materialne udarce, ki naj pokopljejo nasprotnika, torej naškoditi mu telesno, posredno pa bo itak oškodovana duša. Ovaduha te sorte vodi brezobzirno sovražstvo do bližnjega, zaslepljena zagrenjenost duše, strast. Kakor ima kadilec strast do uživanja nikotina, pijanec strast do alkohola, ob katerem vse druge pijače in jedila zatemne, tako vlada pravega ovaduha strast, določeno človeku škoditi ter ga brezobzirno uničiti. Takšna strast drži ovaduha nad normalno življenje ter ga dela do neke meje blaznega. Pred sabo imamo psihološki pojav, ki živi kakor bela vrana med črnimi, do neke mere neženerano, skoraj v vsaki družbi. Ob tem psihološkem pojavu se moramo ustavi, da ga natančneje razčlenimo. Zakaj za vzgo-

— Skupščina sekcije za moravsko bano-
vino se bo vršila dne 5. julija v Učiteljskem
domu v Nišu. Na skupščini bo predaval Sve-
tozar Raičič o temi: Pedagoški realizem. —
Na zboru bo izvoljena nova uprava.

— Litjsko sresko društvo JUU obvešča
vse zaostankarje, naj uredijo svoje dolgove na
članarini prve dneve počitnic. Kdor nima po-
ložitve, naj jo naroči pri blagajniku tov. Ko-
privi Ivanu, Zagorje. — Odbor.

— Ganglova diploma, ki mu jo je poklo-
nilo te dni sresko društvo JUU v Litiji kot
svojemu častnemu članu, je razstavljena v iz-
ložbi »Učiteljske knjižarne« v Ljubljani,
Francišanska ulica.

— Narodna šola v Domžalah je proslavi-
la Vidovo 24. VI. v Sokolskem domu. Na spo-
redu je bilo: Naš klic, trilogija, Peštenjak
Jan; petje državne himne in dvoglasne na-
rodne pesmi, deklamacije: Kosovo, Vidov
dan; mladinska igra s petjem, rajanjem in
plesom: Desetnik in sirotica. S sodelovanjem
učiteljsstva je nastopilo 78 otrok. 29. VI. je
priredila šola razstavo risarskih in ročnih
izdelkov. Razstavilo je nad 150 otrok nad
500 izdelkov. Razstava je bila zelo okusno
prirejena. Učiteljica ženskih ročnih del je
žela obilo priznanja za svoj trud. Učiteljsstvo
je lahko ponosno na uspehe svojega dela; jav-
no je položilo račun svojega dela v teh pa-
nogah in želo priznanje vseh, ki so čutili
potrebo posetiti to razstavo. ec.—

— Zbori. Urejša Zorko Prelovec, uprav-
lja Joško Jamnik, izdaja pevsko društvo
»Ljubljanski Zvon«. Letnik X, št. 3. Vsebinska
glasbenega dela: K. Jeraj »Vojni slepec«, ženski
zbor, P. Jerab »Svatba na morju«, mešani
zbor, Z. Prelovec »Mrzeča je zunaj trda poč«,
samospjev za bas-bariton s klavirjem. Vsebi-
na književnega dela: M. Kunčič »Pomladna
tožba« (pesem). Naši skladatelji (Karel Je-
raj), iz naših organizacij in društev (poročilo
Hubadove in Ipavčeve župe JPS), Opera, No-
vosti, Razno, Iz uredništva in upravištva. —
Zvezek krasita dve sliki in sicer nastop mlad-
inskih zborov v Unionu ter harmonizatorja
koroških narodnih pesmi, upokojenega na-
učitelja Lovra Horvata. Čutimo potrebo, da
v izveščku ponatiskujemo par besedi, ki so
jih »Zbori« naslovili na svoje naročnike na
pevske zборе, pevke in pevce: Neprilike, ki
so zaradi splošne gospodarske krize zadele
vse naše kulturne liste, niso priznale tudi
»Zborom«. Kljub temu, da se trudimo na vse
kriplje, pomagati našim pevskim zborom z
dobrimi in ne težkimi skladbami, za kar bo-
mo seveda morali prenesti od naših kritikov,
ki si želijo čim novejšo glasbo, še mnogo oči-
tanj, bi radi tudi v desetem letu izhajanja na-
daljevali z izdajanjem lista. Gmotne neprilike
so pa tako velike, da že skoro obupava-
mo. Naročnikov je čedalje manj, osebe, ki
se trajno z glasbo pečajo, nam list vračajo,
društva ki so dolžna biti naročena na »Zbore«
kot člani naših pevskih organizacij, se ne za-
vedajo svoje dolžnosti, da bi poravnale na-
ročnino. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«
se je obrnilo na vsa odločilna oblastva s pro-
šnjami za podporo, pa so bile kratkomočno od-
bite. Ne preostaje nam ničesar drugega, ka-
kor da še enkrat apeliramo na vsa naša pev-
ska društva in na vse naše pevske zборе, vse
pevce in pevke, da podprejo »Zbore« z naro-
čitvijo, točnim plačevanjem naročnine in pri-
dobivanjem novih naročnikov, sicer, če se
finančni položaj lista ne izpremeni, ga bo do-
letela ista usoda, kakor druge glasbene liste,
ki so morali zaradi nerazumevanja z deficiti
prenehati izhajati. Želimo, da bi ta opomin,
po katerem sodimo, da so »Zbori« ogroženi,
žalegel! Naročnina na »Zbore« znaša na leto
50 Din, ki jo lahko naročnik plača tudi v več
obrokih, samo, da jo plača. Št. poštno čer-
kovega računa je 12134.

NA DELO ZA NAŠE DOMOVE! VSA NAROČILA POTOM UGP.

jiteljja je to važen problem, ker slične pri-
kazni v malem vladajo tudi v razredih med
šolskimi otroki ter je vzgojiteljeva prva dolž-
nost, mlade duše takšnih razrastkov zdraviti.

II.

Pojave, ki smo jih opazovali v miniaturi
pri šolskih otrocih, vidimo ogromno povečane
in z življenjskim bojem nasičene pri odraslih
skoraj v vseh dobah človeškega življenja in
zgodovine. Človek, ki je nagnjen k tej bo-
lezni ali pa so ga okužile razmere, je živ, ali
ni, in bo živel v bodočnosti ravno tako tudi
v vseh stanovih. Niti čast akademske izobraz-
be, niti diplome srednjih in drugih šol, niti
plug in brana ne očuvajo teh duševnih bol-
nikov pred napadi bolezni. Le pomislimo, ka-
ko je čvetelo ovađuštvo v starem veku, re-
čimo pri Rimljanih za dobe Nerona in drugih
cesarjev. Izrednejše kot so bile okoliščine živ-
ljenja, čim abnormalnejše je bilo čuvstvena-
nje družbe, tembolj je čvetelo ovađuštvo.
Vzemimo n. pr. preganjanja kristijanov. Sosed
je soseda ovađil, in življenje je teklo svojo
pot.

V srednjem veku ni bilo nič boljše. Krščan-
stvo je sicer zajelo vse evropske narode, raz-
rastkov ni ozdravilo. Zamislimo se n. pr. v čase
krivoverstev in inkvizicije. Pravovernemu je
bilo treba o svojem bližnjem samo namigniti,
da je krivoverec, že so ga po zgledu starega
veka, le v nasprotnem smislu, pekli na ražnju.
Ali primeri čarovniških procesov. Mož ki se
je hotel znebiti svoje žene, jo je ovađil kot
čarovnico. Žena, ki je ljubosumila lepo so-
sedo, da ji zapeljaje moža, je ovajala. Grma-
de so gorele, proti nebu je divjal krik osovra-
ženih, ovađenih in nedolžnih žrtve, ljudstvo

Osebnne zadeve

—i Napredovali so učitelji(ce) v VIII.
skupino: Hribar Ivan iz Tešanovcev (M S),
Robič Marija iz Sv. Petra pod Sv. gorami
(Šm), Breže Ivan od Sv. Lovrenca v Sl. gor.
(Pt).

Učiteljski pravnik

—§ Učitelji(ce) pripravniki(ce), nabavite
si »Ročni kataloge« 1933./34., ki je še v nekaj
izvodih na razpolago v Učiteljski knjižarni.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči.
Načelstvo US je na seji 27. junija 1934 rešilo
66 prošelj za podporo iz podpornega sklada
US. Priznalo je 58 prošeljkom denarne pod-
pore, ostali (8) je prošelje zavrnilo ali pa se
bodo zahtevala še naknadna pojasnila. Vsak
prošnjik bo dobil obvestilo o priznanem žne-
sku pismeno istočasno z nakazilom po poštni
hranilnici — podružnici v Ljubljani. Naka-
zila in obvestila se bodo izdajala od 7. julija
1934 dalje po vrstnem redu. — Prihodnja
seja načelstva bo v zadnjih dneh avgusta t. l.
— Smernice, katere naj prošeljki vpošteva-
jo, so: Prošnjik, ki ni že nad 3 leta član US,
ima pri upravi US zaostanek na članskih pris-
pevkah ali obremenjene mesečne prejeme pri
računovodstvu, ozir. finančni direkciji v
Ljubljani, se v nobenem slučaju ne bo upo-
števal. Podpora more dobiti le član US, ki
je res bolan ali pa v denarni stiski zaradi
nesreče v družini. Že po prvem poskusu lahk-
o izjavimo, da je več prošeljkom prosilo za
podpore iz preračunljivosti in ne iz potrebe
(podpore so brezobrestne, dolg ali posojilo v
denarnem zavodu se mora obrestovati itd.).
Vse tu navedeno zahteva pravilnik za razdelje-
vanje podpor, kakor ga je odobrili občni zbor
v Mariboru. — Prošnjiki naj zadostno franki-
rajo vloge, ker v bodoče ne bomo plačevali
kazni; v juniju smo izdali v ta namen — ne-
potrebno! — 50 Din. Na prihodnji seji bo
imelo načelstvo za razdelitev le majhen žne-
sek. Vpoštevalo se bo v prvi vrsti že do danes
okrog 30 vložnih, a še ne rešenih prošelj.

Mladinska matica

Posamezne letošnje knjige M. M. se do-
bijo pri upravi M. M. v Ljubljani, Franci-
škanska ulica 6/L., broširane po 5 Din, vezane
po 8 Din.

Knjiga, s katero se nauči s pomočjo sli-
kopisne metode vsak učenec igrati čitati, je
»Mihee in Jakee« od Ribičiča. Delo je že iz-
šlo v drugi izdaji in stane samo 8 Din.

Obe daljši stvari, ki sta izhajali v leto-
šnjem letniku »Našega roda« tako Milkoviče-
vega »Medvedka Markca« kakor »Šimnovega
Lipeta« od Kriste Hafnerjeve bomo imeli
kmalu v knjigi. »Medved Markce« je prav za
prav že izšel. Kritiki v »Jutru« pravi, da je to
eno izmed najboljših mladinskih del, ki smo
jih prejeli v zadnji dobi. — Tudi za »Šimno-
vega Lipeta« se je ponudil založnik in kot se
zdi, bo kmalu tudi to delo na knjižnem
trgu.

naokoli pelo v čast in hvalo zločina. Če pre-
mišljujemo danes o teh raznolikih barbar-
stvih, pač odpuščamo svojim pradedom, češ,
bili so zaslepljeni od srednjeveške teme in v
blaznih časih blazni. Vendar se zdi, da naš
vek nima pravice odpuščati, ker je potegnil
s sabo v dobo prosvetljenstva kot eno glav-
nih dediščin bolezen ovađuštva.

Novi vek začena nekako s francosko
revolucijo, ki je sprostila duševne sile naroda
in posameznika z znanimi gesli o enakosti,
bratstvu in svobodi. Ovađuštvo je zacvetelo
kakor v vseh izrednih časih. Staré mržnje,
Bog ve katere osebnne zadeve so stopile na
plan, drug drugega so prehitevali z ovađbami,
samo da uničijo osebnne nasprotnike ter jih
izbrijejo z obličja zemlje. V ruski revoluciji
je bilo isto. V imenu enakosti in svobode je
cvetelo ovađuštvo v takšni meri, da niso ve-
deli kam z mrličji, ki so jih zrušile ovađbe.
Ali v najnovejšem času v Hitlerjevi Nemčiji.
Hitler se je rešil ovađušev s tem, da je —
kakor poročajo dnevni časopisi — izdal zakon
proti ovađuštvu, v katerem je zapretel kriv-
cem z najstrožjimi kaznimi. Iz tega lahko
sklepamo — ker ta zakon je menda edin v
sodobni zakonodaji — da je Hitler, ki mu
je država bog, uvidel destruktivno delo ova-
đušev v državi ter zaznamoval ovađuštvo z
imenom: zločin proti državni skupnosti. Za-
kak ovađuš ruši mir družbe ter je, kakor
vsak patološki tip, nevaren državnemu redu,
ker ograja življenje in delo nedolžnih držav-
ljanov, da zadosti svoji strasti, ki služi v za-
doščanje le njemu samemu, ne pa skupnosti.
Delo brez višjih, plemenitih namenov, služiti
in delati za sočloveka.

(Dalje prihodnjič.)

»Jutro« o knjigah Mladinske matice. —
»Jutro« od 22. t. m. je prineslo o knjigah Mla-
dinske matice naslednjo oceno.

Mladinska matica je pravkar razposlala
svoj letošnji knjižni dar: štiri knjižice, sku-
paj nad 270 strani. Knjige so izšle v nakladi
20.500 izvodov; če prištejemo 5 letnikov »Na-
šega roda« in 32 rednih in izrednih publikacij,
dobimo skupno naklado 710.000 izvodov. Le-
po število, ki kaže dovolj nazorno, kako Mla-
dinska matica širi slovensko knjigo! Leto-
šnje knjige so posebno zanimive. Čisto izred-
na publikacija je sedmi letnik zbornika »Kres-
nice«. V tej 96 strani obsegajoči knjižici so
to pot priobčeni samo prispevki šolske mla-
dine. Mladina je pisala članke o najrazlič-
nejših zadevah, mladina jih je ilustrirala. —
Knjige te vrste še nismo imeli, zato jo je tre-
ba samo pozdraviti. Zastopani so »avtorji«
od prvega razreda osnovne šole do četrtega
razreda srednje šole, pretežno pa sede so-
delavci tega zbornika v osnovnošolskih klo-
peli. — Neumorni France Bėvk je prispeval
za letošnji knjižni dar povest »Tovariša«, ki
jo je Ksenija Prunkova opremila z dra-
žestnimi in likovno učinkovitimi ilustracija-
mi. Edo Kardelj si je sestavil težavno nalogo,
podati mladini oris gospodarske zgodovine.
O te vrste zgodovini izve učenec v šoli le
prav malo, čeprav vemo, da je silno važna
(šola kot najkonzervativnejša ustava najmanj
obravna baš življenjsko najvažnejše reči),
zato utegne ta knjižica razširiti obzorje mla-
dega čitatelja, pa tudi starejši preprosti bra-
lec bo s pridom segel po nji, dokler ne dobi-
mo ljudske zgodovine narodnega gospodar-
stva! Knjiga, kakor je Kardeljeva, bi posebno
učinkovala, če bi bila ilustrirana. — Slikov-
nica se imenuje »Kapljice« in opisuje kro-
gotok vode, usodo kapljice na njih številnih
preobrazbah. Risbe so prav živahne in sliko-
vito kolorirane.

Naše mladinske publikacije so dale kri-
tiku Borku pobudo, da je v »Jutru« od 20. t.
m. v kulturnem pregledu spisal prav zanimiv
članek »Kultura in mladina«. Tu ugotavlja,
da je mladinska književnost pri nas po krivi-
ci zapostavljena. Drugi narodi ji posvečajo
častno pozornost in nežno skrb. Mladinska
književnost se je povzpela posebno v Rusiji
in v Bolgariji na lepo višino. Ni mogoče tr-
diti — piše Borko nadalje — da pri nas ne
bi bilo zanimanja za mladinsko literaturo. —
Imamo vrsto mladinskih časopisov, dva slo-
venska dnevnik prinašata tedenske mladins-
ke priloge, že nekaj let deluje Mladinska ma-
tica, ki je po nakladi prekoslala marsikatero
knjižno družbo za odrasle, pojavil se je po-
izkus šolskega časnika, a tudi samostojne
knjige, ki jih izdajajo naše založbe ali samo-
založniki, so sedaj številne. Zapostavljen vrt
se ne kaže v kolikšni, gre za njene kvalitete
uspehe in neuspehe in gre za problem kritike
mladinskih knjig in časopisov. Mladinski pi-
satelji nimajo nobenega pravega merila za
uspešnost svojih prizadevanj, najboljše me-
rilo bi bila sodba dobrih kritikov. Kritiki mla-
dinske literature mora biti posebno tenkoču-
ten poznavalec občinstva. Poznati mora mla-
dinsko dušo v vseh njenih razvojnih stopnjah.
Biti mora pedagog in estetik hkrati. Kritika
beseda naj bo v večji meri kakor posamezno-
mu avtorju namenjena vsej mladinski knji-
ževnosti, vsem, ki jo ustvarjajo. Samo taka
kritika opravlja daljnosežno poslanstvo in
vzpodbuja stvarjalne duhove k novim napor-
om. Takega kritika mi še nimamo. Naše re-
vije se kaj redko oglašajo k vprašanju mla-
dinske literature in večji del niti ne ocenjuje-
jo novih mladinskih knjig. Včasih pišejo o
njih le pedagogi, toda tu slišimo samo eno
plat zvona. Res je, da imajo pedagogi pri
tem besedo, a ne dosti večjo kot sociologi in
etiki v literaturi odraslih. In prav zaradi svo-
je zapostavljenosti v literaturi je postala na-
ša mladinska književnost idilčno zakotje,
kjer z nekoliko fantazije obdarjeni ljudje
razpredajo stare pravljice motive ali obrav-
navajo nov material popolnoma ad usum
delphini, v pomožne vzgojne svrhe. Borko
končuje svoj članek s tem-le pristavkom: Ne
dvomimo, da se vodilne glave v naši mladins-
ki književnosti zavedajo potrebe boljšega in
živahnejšega dela na tem področju. Če pre-
gledamo n. pr. pravkar zaključen letnik »Na-
šega roda«, ki ga urejuje Jos. Ribičič, vidimo
simpatično prizadevanje po kvaliteti in po
razgibanosti, resnično živi mladinski literaturi.
To stremljenje pa bo šele tedaj poplačano
z uspehom, ko bo problem mladinske lita-
rature stopil v ospredje kot važen literarni
in kulturni problem, ki ne bo zainteresiral
samo pedagogov, marveč tudi kar največ
stvarjajočih pesnikov, pisateljev in kritikov.

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev. Počitniški pevski tečaj prične dne
9. t. m. ob 9. dopoldne v Glasbeni Matici. Vsi
točno!

Tovariše in tovarišice, ki so se prijavili
k pevovodskemu tečaju, obveščamo, da so
vsi sprejeti. One priglasičenke(ce), ki nam niso
določno javili, žele li stanovanje in hrano ali
ne, prosimo, da nam javijo to čimprej.

Ekskurzijjski odsek

—eo Taborenje ob morju. Z ozirom na
to, da je premalo prijavljenecv za taborenje
ob morju in ker so se tisti, ki so se javili,
priglasili prepozno, taborenja ni mogoče pri-
rediti. To javljamo tistim tovarišicam in to-
varišem, ki so se javili v informacijo, da se
ne bodo ozirali pri svojem počitniškem pro-
gramu na taborenje ob morju.

Stanovska organizacija JUU

iz društev:

Poročila:

+ JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO
GORNJI GRAD je zborovalo dne 23. ju-
nija 1934. v Ksaveriju pri Ljubnem. Včlanje-
nih 40, navzočih 21, t. j. 52,5%.

Tov. predsednik pozdravi navzoče, po-
sebno še sreskega kmet. ref. gosp. Novaka iz
Gornjega grada.

V vnešenih besedah se spominja 20 let-
nega vladanja našega ljubljenege vladarja kra-
lja Aleksandra I. Vsi navzoči se dvignejo raz
sedežev in počaste s trikratnim »Zdravo« in
»Zivijo«. — Odpošlje se udanostna brzojavka.

Za situacijsko poročilo nam prečita tov.
predsednik dopis sekcije, ki je bila naprošena
poslati poročevalca, kar se pa žal ni moglo
zgoditi, ker je bila v Ljubljani isti dan sre-
ska učiteljska konferenca. — Strinjamo se z
njenim postopanjem in ukrepanjem glede raz-
čiščenja med sekcijami in izvršnim odborom.
Tudi glede »Predloga« za sistematizacijo slu-
žbenih mest za učitelje narodnih šol v smislu
§ 46. ur. zak. se strinjamo.

Tov. Kolar France nam je podal zaokro-
ženo kulturno sliko o »Sodobni Rusiji«, na-
vedel je tudi vire svojega referata, vidi se,
da tov. mnogo čita. Tovariš predsednik se
mu lepo zahvali.

Tudi sreskemu kmetijskemu referentu g.
Novaku smo prav hvaležni za njegovo pre-
davanje. — Priporočal nam je, da pri vsaki
dani priliki našim kmetom in kmeticam go-
vorimo, da je vsemu umnemu gospodarstvu
na deželi dobro obdelovanje zemlje temelji
dobro gnojenje — le s tem bi se produkcija
dvignila.

Glede razstave šolskih vrtov se po dalj-
šem debatiranju zedinijo tovariši vrtnarji, da
bodo naprosili, da bi se za naš srez razstava
ne vršila iz naslednjih razlogov: Mala povr-
šina vrtov, visoka lega, letos kaže na neka-
terih krajih letina zelo slabo, v drugih pa je
napravila toča škodo, mazađnje pa tudi kritja
ni za stroške.

Treba je na vsak način zvišati aktivnost
članstva v društvu. Onemogočiti bi bilo zlasti,
da se nekateri člani sploh ne udeležujejo zbo-
rovanj. Bolje bi bilo, če sploh izpadejo iz
društva, kakor da na ta način omalovažujejo
stanovsko organizacijo.

Glede zanikernega plačevanja članarine se
sklene, da jih tov. blagajničarka 1- do 2-krat
opomni, če to ne bo zaleglo, naj iztirja dol-
žnike potom advokata.

Sekciji se naroča, da se finančna direk-
cija naprosi, naj se v primeru, ako ni za-
dostnih sredstev na razpolago, vrstijo vse
stroke drz. uradnikov pri izplačilu prejemkov
in naj se učiteljsstvo vedno ne zapostavlja.

Černe Iva, A. Rozman,
t. č. tajnica. t. č. predsednik.

+ JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO
MARIBOR LEVI BREG je zborovalo 9. ju-
nija t. l. skupno z društvom desnega brega
v Limbušu pri Mariboru. Od 91 članov je
bilo navzočih 63, t. j. 70%, kar je za izletno
zborovanje ob sedanjih težkih prilikah lepo
število.

Predsednik tov. Vauda je ob otvoritvi
naglašal, da je namen zlasti takih izletnih
zborovanj krvava potreba za naše zblizanje —
in v dvig bratskega tovarištva, za katero bo
nam baš dandanes treba misliti na nekako
stanovsko-idejno šolo. Tudi se je potožil, da
je spet brez društvenega tajnika ter je zbor
izbral za to zborovanje za zapisničarja tov.
Kodriča Rudolfa. Tov. predsednik je vsem
učit. zborom poslal okrožnico, po kateri pri-
javijo poročila, mnenja k točkam zboroval-
nega sporeda. Objavil je vse dopise in spise
in nato podal situacijsko poročilo, zlasti o
stanju v JUU. Apelira k pristopu v zadrugo
»Učiteljska tiskarna«, tov. Mešičkova pa vabi
k udeležbi gospodinjskega tečaja.

Glede točke o »Našem rodu« in »Mladi
Jugoslaviji« je nastala živahna debata, koje
sklep je bil: 1. »Naš rod« naj ostane, zdru-
žita naj se z »Zvončkom«. Dvigne naj se po
vsebinski, večji stilistični in vsebinski naravnosti
ter otroški stvarnosti, priobčuje sestavke
za razne prilike (proslave, spominske dni,
poučne članke i. t. d.) za naprej, ne nazaj ter
tudi lažje izvedljive, življenjsko istinitne pri-
zorce, igrice, tudi komponirane pesmice, po-
krajinske slike i. sl. 2. Mladinska matica naj
bo cenejša, če ne, naj se loči od »Našega
roda«, ki ga je urejevati za nižjo in višjo
stopnjo.

Sprejme se poročilo tov. predsednika, naj
se sedanji učni načrt ne uzakoni, izda v več-
letno preizkušnjo nov učni načrt, kojega snov
naj pokaže minimum (ne le maksimum!) ter
daje več prilike za strnitev pouka ter poleg
učnoslovne nudi tudi več vzgojnosplošnega
materijala in daje več poudarka podeželske-
mu, mestnemu in industrijskemu značaju šol,

v vsem pa naj se izraža stremeljenje po **enotni šoli**. Z učnim načrtom vred nas je seznaniti s projektom zakona o učilih, učnih knjigah, grupaciji šol. let i. t. d. — Dalje je bilo sprejetih še 13 predlogov, od katerih so važnejši ti-le: Olajšava 8 letne šol. obveznosti pri zakasnjenih z uradno zdrav. ugotovitvijo bolezni ali zaostalosti, skrb za obmejno šolstvo, razpisi služb v mestih, pozno nakazovanje naših plač, odstavke ob pozivu v vojaško službo, način obravnave predlogov pri banov. skupščinah, priključitev k predlogom marib. mestnega društva glede znižanja prejemkov, 1% odtegljave, likvidacije spora v JUU, članov o naših prejemkih v stanovskih glasilih, proti sistemizaciji učit. mest, za namestitve pomožnih učiteljev na vsakih 50 učnih mest i. t. d. — Pred sklepom je tov. predsednik poročal tudi o stanju narodno-obrambne ankete — po informacijah pri g. gen. Maistru. Po zborovanju je bil tovariški sestanek obeh društev na vrtu ge. Robičeve in skupen obed.

+ **JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH** je zborovalo dne 26. V. t. l. pri Sv. Ani v Slov. goricah. Navzočih 13, t. j. 30%.

Predsednik tov. Štuhec otvori zborovanje s pozdravom in prečita najvažnejše dole do-pise in sicer glede sklicanja glavnega odbora, 50 letnica bana dr. Marušiča, o poročenih učiteljih, o občnem zboru ZKD in občnem zboru Učiteljske tiskarne.

Na glavni skupščini bo zastopal društvo tov. podpredsednik Vlado Košenina.

Iz blagajniškega poročila je bilo razvidno, da članstvo točno izpolnjuje svoje obveznosti napram društvu.

Poročilo referenta za »Naš rod«:

»Naš rod« izhaja že peto leto in ima čez 21.000 naročnikov. Urednik Ribičič mi je pisal: »Lepo tradicijo v naši mlad. književnosti ima »Naš rod« in še častnejše število vnetih bralcev. To, kar imamo, v zadnjem času navinovo sami podiramo, boljšega zgraditi ne bomo znali.« Mislil je namreč na zamenjavo »Našega roda« z »Mlado Jugoslavijo«. Imel je prav. Saj so sodružniki Mlad. m. naši priznani umetniki, mladinski pisatelji, pesniki itd. Kajti le umetnina zajema otroka, se razžari v njem in pomaga njegovi notranji rasti navzven in navzgor. Vse drugo pomeni v estetskem, pa tudi v pedagoškem pogledu poplavljenje in korak nazaj. Če »Našemu rodu« česa ne manjka, se da popraviti, pridejati, izpopolniti. Sicer pa je za mladinski časopis merodajna mladina s svojo sodbo. Dajte ji na izbiro i eden i drugi časopis, se bo znala sama izvrstno odločiti za »Naš rod«. Mlada Jugoslavija prinaša mnogo snovi, mnogo za razum, vprav v smislu materialističnega nazora; dokler pa bo eksistiral slovenski rod, bo pristni naš človek vedno vrednotil življenje in njega pojave poleg intelekta predvsem s čuvstvom. Zato je želeli, da bi se »Naš rod« še bolj razširil posebno na šolah, kjer ga še ni. O izvenškem delu učiteljstva v okraju je sestavil tov. Vižintin statistiko, ki bo objavljena tudi v Učiteljskem tovarišu.

Resolucije:

Kot člani organizacije zahtevamo, da sekcija JUU za dravsko banovino posreduje pri izvršnem odboru JUU v Beogradu, da preneha z osebnimi nesoglasji v združenju in da nastopi složno in energično pri merodajnih oblastih za učiteljske utemeljene pravice.

Na mesto dosedanjih izkazov naj izda banovinska tiskarna knjižice za učence, ki bodo služile vsaj za vso dobo osn. šole (4 leta) ali pa za vso dobo (8 let). Dosedanja izdaja knjižic bi ustrezala, le to napako ima, da je za 2 Din predraga in bi bili kraj. šol. odbori vsako leto obremenjeni. Naj se uvede zopet matični listi.

Jako zanimivo je predaval tov. Rogl o Domoznanstvu in o zgodovini Sv. Lenarta.

Predsednik se je v imenu društva zahvalil predavatelju za njegov trud.

Navzoči so sklenili, da zboruje naše društvo v prvi polovici meseca oktobra pri Sv. Trojici.

S tem je bil dnevni red izčrpan in tov. predsednik je zaključil zborovanje s pozivom na boljšo udeležbo pri prihodnjih zborovanjih.

Josip Golob, tajnik. Štuhec Jakob, preds.

+ **JUU ZA SREZ DOLNJA LENDA** je zborovalo 16. VII. v Beltincih. Navzočih je bilo 46 članov.

Predsednik je pozdravil članstvo, predvsem navzoče tovariše novince. Podal je situacijsko poročilo našega društva, priporočal tov. novincem pristop v učiteljsko organizacijo in apeliral na članstvo za ureditev zaostale članarine še pred zasedanjem banov. skupščine.

Tov. Drekonja je predaval o učnih načrtih. V svojem predavanju je podal nekaj pravilnih napotkov za sestavo učnih načrtov. Poučarjal je, naj bo učni načrt le svetovalec, enoten, usmerjen po modernih pedagoških načelih in prikrojen krajevnim razmeram. Predavanje je bilo zanimivo in debata, v katero je poseglo dosti tovarišev, zelo živahna.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

NOVA UREDITEV ŠOLSkih RAZMER V Č. S. R.

Čehoslovaški prosvetni minister je tik pred lanskim Božičem izdal tri nove šolske zakonske osnutke. Šolske razmere so sicer na Čehoslovaškem prvovrstne, vendar imajo tamkaj toliko zakonov (še iz leta 1873.) in naredb, da je administracija jako težavna. Sedanjemu prosvetni minister je uvidel to napako in izdal popolnoma nove šolske smernice. Čehoslovaška je zrastle iz raznih pokrajin z raznimi šolskimi določbami in zakoni. Prav čudne šolske razmere so zlasti na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, kjer imajo državne, zasebne, konfesionalne narodne šole in narodne šole, ki jih vzdržujejo posamezniki ali razna društva. Jasno je, da pouk na takih šolah dostikrat ne odgovarja potrebam mladine, učiteljstvo pa je odvisno od posameznikov.

Da se te neždrave razmere odpravijo, je prosvetni minister izdal zakon o novi šolski upravi. Glavna določba tega zakona je, da se šolska uprava loči od politične uprave. Predsednik pokrajinske šolske uprave je državni uradnik, ki ga imenuje predsednik republike. Isto velja za njegove namestnike. Predsednik okrajnega šolskega sveta je sreski šolski nadzornik. Ločitev šolske uprave od političnih oblastij je že dosledno izvedena na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji ter je v praksi pokazala velike prednosti.

Demokratizacija šolske uprave bo izvedena na ta način, da bo v šolskih odborih ena tretjina zastopnikov učiteljstva in dve tretjini zastopnikov pa iz vrst občinstva. Oboji bodo izvoljeni in to zastopniki učiteljstva v okrajne šolske odbore direktno po učiteljstvu iz okraja, v pokrajinske šolske odbore pa indirektno, to je s posredovanjem zastopnikov v okrajnih šolskih svetih. Zastopnike občinstva v okrajni šolski odbor voli okrajno zastopstvo, v pokrajinski šolski odbor pa pokrajinsko zastopstvo. Razen zastopnikov učiteljstva in občinstva so člani gremija tudi strokovni referenti.

Zakon respektira tudi narodne manjšine. V krajih, kjer je več, kakor 30% ljudstva narodne manjšine, se uredi poseben krajevni šolski odbor za to manjšino. Isto velja za cele okraje. Pri pokrajinski šolski upravi pa morejo biti urejeni tudi odbori za posamezne narodnosti, in sicer takoj, ko bodo izpolnjeni določeni pogoji.

Predlogi za banovinsko skupščino:

Mladinski list »Naš rod« naj ostane še nadalje, pač pa naj se skuša znižati članarina.

Kontraktualcem naj se čimpreje rešijo prošnje za sprejem v državno službo. Kontraktualna leta naj se štejejo v napredovanje in pokojnino.

Namestijo naj se čimpreje tov. abiturientke, oziraje se na socialno potrebo, zlasti one, ki so nastavljene že iz banovinskega fonda.

Vrše naj se tečajji za obrtnike v vsakem kraju, kjer je do 25 obrtniških vajencev.

Volitev delegatov: Za banovinsko skupščino sta bila izvoljena tov. **Peternel in Drekonja**, za namestnika pa tov. **Preininger**.

Za državno skupščino je bil izvoljen tov. **Peternel**, a za namestnika tov. **Sprager**.

Sledilo je blagajniško poročilo. Tov. Čehovin in Pupis sta pregledala blagajniške knjige in našla vse v redu in predlagala, naj se da tov. blagajniku Preiningerju absolutorij, kar je bilo sprejeto.

Tov. **Skrobl** je izrazil željo, da bi se naj znižala članarina tov. pripravnikom, kar je bilo sprejeto in se je ta predlog stivil naknadno med predloge za ban. skupščino.

L. Peternel, **St. Skočir**, predsednik, tajnik.

V šolski upravi bo nastopila ta izprememba, da bodo pri vsakem odboru (po narodnosti) urejeni tričlanski upravni senati, ki bodo odločevali v posameznih konkretnih vprašanjih, kjer ima izdati šolski urad določeno pojasnilo, ali pa bodo ti senati poslali to vprašanje v rešitev višjemu uradu.

Okrajni šolski nadzorniki bodo imeli večjo moč in bodo v službenih in plačilnih razmerah podrejeni direktno pokrajinskim šolskim nadzornikom. Razen nadzorstva nad šolami in krajevnimi šolskimi odbori imajo vršiti tudi službo pri okrajnih šolskih odborih ter bodo imeli pravico predstavljati časno učitelje. Na prazna učiteljska mesta pa bodo imeli pravico nameščati učiteljske novince.

Urejevanje in vzdrževanje narodnih šol.

Stvarni nosilec šolskih bremen je šolska občina. Po vsej državi imajo mnogo potrebnih in nekaj tudi nepotrebnih šol, ki so se začele množiti zlasti na Slovaškem. Za potrebno šolo se bo odslej priznala samo ona cerkvena (konfesionalna) šola, ki ima predpisano število šolskih otrok in ako ni v isti občini nikake državne šole z istim učnim jezikom. Na drugi strani se pa upošteva za potrebno šolo ona javna šola, kjer je v okolišju 4 km po triletnem štetju vsaj 40 šoloobveznih otrok, ki bi morali obiskovati več kakor 4 km oddaljeno šolo. Razen tega se bo uredila nova šola tudi v vseh onih okolišjih, kjer bo vsaj 30 otrok, katere starši nečejo pošiljati v konfesionalno šolo. Na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji pripadajo v področje šolske občine državne osnovne in meščanske šole, občinske šole, družstvene šole in cerkvene šole, a vse le tedaj, če so potrebne.

Narodne šole na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, ki bodo prešle v področje šolskih občin, se bodo pretvorile v večazrednice, ker bo mnogo konfesionalnih šol ukinjenih. To dejstvo je pa za narodno izobrazbo velikega pomena. Cerkvenim konfesionalnim društvom, katerih šole postanejo potrebne, bodo prepune iste pravice in dolžnosti kot doslej, le nameščanje učiteljstva bo pripadlo državi. Pravica disciplinarno postopati proti učitelju na konfesionalni šoli pripada tudi državi. K.

ŠOLSka PRIREDITEV.

V Tuquegnieux je petrazredna deška in petrazredna dekliška šola. Skupno sta obe šoli priredili dne 11. marca t. l. gledališko predstavo. Ker je večina otrok inozemskih, smo bili povabljeni k sodelovanju tudi Poljaki in Slovenci. Teden dni pred prireditvijo pa mi je povedal ravnatelj šole, da je šolski nadzornik sodelovanje tujeje prepovedal in da mora biti prireditev izključno v francoskem jeziku. Tako je tudi bilo. Po svetu sem doživel že marsikaj, zato me ta prepoved ni popolnoma nič iznenadila. Nežaljen sem šel k prireditvi.

Po uvodnem maršu se je prikazal na odru dvanajstletni deček v fraku in cilindru, ki mu je pokrival poleg glave tudi vrat in rame. Zapel nam je kuplet »Ata tega ni hotel«. Sledila je nekoliko zanimivejša točka »Bretonsko

ženitovanje«. Učenci in učenke so peli in rajali. Obleženi so bili v bretonskih narodnih nošah. Vsaka deklica je imela svojega dečka, s katerim je rajala, plesala in pela, da je bilo veselje. Pri nas bi rekli, taka točka ni za otroke, tu pa so rekli, da je zanimiva in izvrstna. Vsak po svoje pač. Nad vse pa je užgala sledeča točka: Desetletna deklica nam je zapela »Ko bom velika«. Učenka s tako pogumom in odločnim nastopom in s tako ljubkim soprančkom bi si človek iz srca želel. Naravno je, da je morala pesemco ponoviti. »Rajanje ptičev« bi bilo treba še vaditi. Male, šest- in sedemletne deklice so rajale. Jaz imam hvala Bogu še precej bujno fantazijo, zato mi je ugajalo. Zamislil sem se namreč v to, da je hud veter in da imajo ptiči polomljene perutnice. Nekaj podobnega je bilo »rajanje starih mamic«. V komični spevoigrici »Mama - Sitnica« pa je imela glavno vlogo trinajstletna Slovenka. Morda ji je pripomogel ponovni nastop na slovenskem odru, da je svojo vlogo kar odlično odigrala. S tem je bil zaključen prvi del prireditve in otroški program. V drugem delu se je produciralo učiteljstvo. Nastopil je mlad simpatični učitelj s kupletom »Jaz ne ljubim naročil«. Ko se je pri odhodu z odra poklonil publikli namesto s prednjim z zadnjim delom telesa, mu je nežni spol (gospod je namreč še »ledig in frej«) tako ploskal, da je moral kuplet in seveda tudi poklon ponoviti. Zastor pade in se zopet odgrne. Na odru stoji bel kip. Ne, saj ni kip. Mlada gospodična je, ki skoro neslišno in boječe nekaj deklamira. Približno dvajset minut je deklamirala. Medtem je trikrat na lahko zamahnila z roko. Kljub temu, da sem predelal že polovico »Francošine brez učitelja«, nisem vedel, kaj je povedala, ko je zastor padel. Vprašal sem soseda — Francoza, pa mu ni bilo všeč, da sem ga zbudil. Pri »Krmilu avtomobila« so se začele počasi dvigati kimajoče glave. Saj je bil na odru zopet simpatični učitelj v spremstvu živahne in nič manj simpatične učiteljice. Zdelo se mi je, da sem v Ljubljani in da poslušam »Gorenjskega slavčka«. Simpatični učitelj se je zdaj pravilno priklonil, pravilno po mojih mislih namreč, ki pa tu niso prav nič merodajne. Sledila je še komedija v enem dejanju »Ljudomrзец in Auvergnant«. Igralcem ni kaj reči, pač pa avtorju te igre. Celo jaz bi mu dal pet frankov za sol, ko bi ga poznal, čeprav imam samo brezplačen dopust. Trije violinisti so nam zasvirali v spremstvu pianista zaključni marš.

Jankovič Janko.

Novosti na knjižnem trgu

—k »Ženski list« 7. štev. prinaša bogato vsebino, mnogo originalnih člankov, od katerih poudarjamo: Zena, kavana i bridge. List ima poleg modnih stvari tudi veliko lepih ilustracij. Naročnina za tri mesece stane 45 Din. List se naroča pri upravi v Zagrebu, Varšavska ulica 2a/1.

—k Dr. Fr. Ilešič: Školska reforma u Poljskoj. Brošura, ponatisek iz Glasnika Jugoslovenskega profesorskega društva (za december 1933.), v kateri nam pisatelj predoča ustroj in organizacijo poljskega šolstva po novem zakonu iz leta 1932.

—k Dr. Stepan Matičević, prof. univ. »Osnovi nove šole«. Zvezek I. Cena 8 Din. Dobiva se v vseh knjigarnah.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3

Naročajte pri tvrdkah, ki inserirajo v našem glasilu!

Celotna izdaja zbranih spisov za mladino je izšla

ENGELBERT L. GANGL:

MOJA POT

v 10 knjigah po 10 tiskovnih pol. Cena v platno vezani knjigi je 42 Din, vsej zbirki 320 Din, ali v 12 mesečnih obrokih po 32 Din. — Naročite takoj!

ZAHTEVAJTE PROSPEKTI

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE« V LJUBLJANI
Franciška ulica št. 6

Podružnica v Mariboru, Tyrševa ulica št. 44

Avgust Agnola

LJUBLJANA

TYRŠEVA CESTA ŠT. 10

Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletna oprema za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. **Luksuzni predmeti.**

RESTAVRACIJA

NOVI SVET

LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA 14

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

